

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yhtiöveron hyvityksestä sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan osana kokonaisverouudistusta osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaisen verotuksen poistamista ja yhdenkertaisen verotuksen toteuttamista yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kahdenkertainen verotus poistetaan siten, että osinkona jaettuun voittoon kohdistuva yhtiön vero hyvitetään osingonsaajalle. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä korvaisi yhtiön verotuksessa osinkovähennysjärjestelmän ja osingonsaajan verotuksessa osinkotulon perusteella myönnettävän omaisuustulovähennyksen.

Lakia yhtiöveron hyvityksestä sovellettaisiin osinkoa jakavan kotimaisen osakeyhtiön ja suomalaisen osingonsaajan valtion- ja kunnallisverotuksessa. Lakia sovellettaisiin myös osuuspääoman korkoa jakavaan osuuskuntaan, lisärahastosijoitukselle korkoa maksavaan säästöpankkiin ja osuuspankkiin sekä takuupääomalle korkoa maksavaan keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusyhdistykseen ja myös niihin, jotka saavat mainittua korkoa. Laki ei koskisi kokonaan tai osittain verova-

paita yhteisöjä eikä näin ollen yleishyödyllisiä yhteisöjä. Ulkomaisiin osingonsaajiin lakia ei sovellettaisi. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtävässä sopimuksessa voitaisiin kuitenkin vastavuoroisesti sopia yhtiöveron hyvityksen myöntämisestä rajoitetusti verovelvolliselle osingonsaajalle.

Lakiehdotus sisältää säännökset osingonsaajan ja yhtiön verotuksesta. Osingonsaajalle myönnettäisiin täysi hyvitys yhtiön maksamasta verosta 45 prosentin yhtiöverokannan mukaan. Yhtiö olisi velvollinen maksamaan täydennysveroa, jos yhtiön osinkona jakamaan voittoon ei ole kohdistunut yhtiöveron hyvityksen suuruista veroa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Lakia yhtiöveron hyvityksestä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin niin, että lakia ei osingonsaajan verotuksessa sovellettaisi ennen lain voimaantuloa päättyneeltä tilikaudelta jaettuun osinkoon.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	3 luku. Yhtiön verotus	15
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	4 luku. Erityisiä säännöksiä	17
1.1. Tavoitteet	3	1.2. Laki elinkeinotulon verottamisesta	17
1.2. Keinot	4	1.3. Laki konserniavustuksesta verotuksessa ..	18
1.2.1. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän perusperiaatteet	4	1.4. Maatilatalouden tuloverolaki	18
1.2.2. Lain soveltamisala	5	1.5. Verotuslaki	18
1.2.3. Osingonsaajan verotus	6	1.6. Veronkantolaki	18
1.2.4. Yhtiön verotus	6	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	19
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	7	3. Voimaantulo	19
2.1. Nykyinen tilanne	7	4. Säättämisjärjestys	19
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	8	LAKITEKSTIT	19
2.2.1. Aikaisempi valmistelu	8	1. Laki yhtiöveron hyvityksestä	19
2.2.2. Kokonaisverouudistukseen liittyvä valmistelu	9	2. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta	21
2.3. Kahdenkertaisen verotuksen lieventämismenetelmät eräissä maissa	10	3. Laki konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta	22
2.3.1. Pohjoismaat	10	4. Laki maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta	22
2.3.2. Muut OECD-maat	11	5. Laki verotuslain muuttamisesta	22
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	12	6. Laki veronkantolain muuttamisesta	23
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	12	LIITTEET	24
4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen	12	1. Rinnakkaistekstit	24
4.2. Kotitalouksiin ja elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset	12	2. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta	24
4.3. Kokonaistaloudelliset vaikutukset	13	3. Laki konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta	26
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	13	4. Laki maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta	27
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13	5. Laki verotuslain muuttamisesta	27
1. Lakiehdotusten perustelut	13	2. Luonnos asetukseksi yhtiöveron hyvityksestä ..	29
1.1. Laki yhtiöveron hyvityksestä	13		
1 luku. Soveltamisala	13		
2 luku. Osingonsaajan verotus	15		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Osakeyhtiötä ja sen osakkeenomistajaa pidetään eri verovelvollisina. Tuloverotuksessa yhtiötä verotetaan sen voitosta ja osakkeenomistajaa verotetaan hänen saamastaan osinkotulosta. Tuloverojärjestelmä johtaa näin ollen rakenteellisesti osakeyhtiön jakaman voiton niin sanottuun kahdenkertaiseen verotukseen. Jos yhtiön osakkeenomistajana on toinen osakeyhtiö, voi verotus, yhtiön jakaessa saamansa osingon edelleen osakkeenomistajalleen, muodostua vielä useampikertaiseksi. Kahdenkertainen verotus johtaa siten rakenteellisesti myös niin sanottuun ketjuverotukseen.

Kahdenkertainen verotus merkitsee sitä, että osakkeenomistajan saamaan osinkotuloon kohdistuu sekä yhtiön osinkona jaetusta voitosta maksettu vero että osakkeenomistajan osinkotulosta maksettu vero. Tästä muodostuu yli yhdenkertainen vero, jos yhtiön ja osakkeenomistajan verojen yhteismäärä ylittää osakkeenomistajan tuloveroasteen mukaisen veron. Lisäverorasituksen määrä riippuu yhtiön efektiivisestä verokannasta, osinkotulon veronalaisuudesta ja osakkeenomistajan marginaaliverosta.

Osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaiseen verotukseen liittyy epäkohtia, joita on usein tarkasteltu yhtiön rahoituskustannusten näkökulmasta. Kahdenkertaisen verotuksen voidaan katsoa syrjivän osakepääomarahoitusta sekä tulo-rahoitukseen että velkarahoitukseen verrattuna. Kahdenkertaisen verotuksen voidaan myös olettaa vaikuttavan yhtiöiden osingonjakopäätöksiin ja siten pääomien liikkuvuuteen. Pidätettäessä voittovarot yhtiössä kokonaisverorasitus muodostuu alhaisemmaksi kuin jaettaessa voitto osinkona osakkeenomistajille. Viime vuosina on yhä enenevässä määrin korostettu sitä, että osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaista verotusta koskeva kysymys liittyy pää-

omatulojen verotuksen kokonaisuuteen. Kahdenkertainen verotus lisää omalta osaltaan pääomatulojen verotuksen epäneutraalisuutta.

Omaisuuustulojen verotuksen neutraalisuuden lisääminen on yksi kokonaisverouudistuksen tavoitteista. Hallitusohjelmassa todetaan, että osana pääomatulojen verotuksen uudistamista valmistellaan esitys osinkotulojen verotuksen järjestämiseksi siten, että niiden yhdenkertainen verotus toteutetaan mutta kahdenkertaisesta verotuksesta luovutaan.

Yhdenkertaisen verotuksen toteuttaminen ja kahdenkertaisen verotuksen poistaminen voidaan toteuttaa eri menetelmien avulla. Päävaihtoehdot ovat kahdenkertaisen verotuksen poistaminen yhtiön verotuksessa tai osakkeenomistajan verotuksessa. Nykyisessä osinkovähennysjärjestelmässä kahdenkertaista verotusta lievennetään yhtiön verotuksessa siten, että yhtiö voi valtionverotuksessa vähentää jakamansa osingon osittain tai kokonaan. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kahdenkertaisen verotuksen poistaminen toteutetaan osakkeenomistajan verotuksessa myöntämällä osakkeenomistajalle hyvitys yhtiön maksamasta verosta.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää voidaan pitää osinkovähennysjärjestelmää parempana kahdenkertaisen verotuksen poistamismenetelmänä, koska sillä voidaan myös käytännössä turvata yhdenkertaisen verotuksen toteuttaminen. Ennen kaikkea kansainväliset näkökohdat puoltavat siirtymistä yhtiöveron hyvitysjärjestelmään. Kun osakeyhtiö jakaa osinkoa ulkomaille, osinkovähennysjärjestelmä voi johtaa siihen, että yhtiön tulo ei tule ollenkaan verotetuksi Suomessa tai sitä verotetaan hyvin lievästi. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää soveltavalla valtiolla on paremmat lähtökohdat verosopimusneuvotteluissa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on myös kansainvälisesti yleistymässä kahdenkertaisen verotuksen lieventämismenetelmänä.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän tavoitteena on osinkona jaetun yhtiön voiton nykyistä johdonmukaisempi ja neutraalimpi verokohte-

lu. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän tarkoituksena on kahdenkertaisen verotuksen poistaminen ja siihen liittyen ketjuverotuksen estäminen, kuitenkin siten, että yhdenkertainen verotus toteutetaan.

1.2. Keinot

1.2.1. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän peruseriaatteen

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on keino poistaa osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertainen verotus. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kahdenkertainen verotus poistetaan osingonsaajan verotuksessa siten, että osinkona jaettuun voittoon kohdistuva yhtiön vero vähennetään osingonsaajan osinkotuloon kohdistuvasta verosta.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän perusajatus on yhtiön ja sen osakkeenomistajan verotuksen integrointi jaetun osingon osalta. Tarkoitus on, että osinkona jaettuun voittoon kohdistuu osakkeenomistajan tuloveroasteen mukaan määräytyvä vero. Veroa, jonka yhtiö on maksanut osinkona jaetusta voitosta, voidaan pitää osakkeenomistajan puolesta suoritettuna verona. Jos kahdenkertainen verotus pyritään kokonaan poistamaan, osakkeenomistajan maksettavasta verosta on vähennettävä yhtiön vero täysimääräisesti.

Yhtiön osinkona jakamaan voittoon ei aina kohdistu täysimääräinen yhteisöverokannan mukainen vero. Tämä voi johtua yhtiön saamista kokonaan tai osittain verovapaista tuloista tai veroteknisistä vähennyksistä. Myös kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnan vaihtelut vaikuttavat yhtiön maksaman veron määrään. Käytännössä osingonsaajan saaman hyvityksen määrä ei kuitenkaan voi riippua yhtiön jakamaan voittoon kohdistuvan veron tosiasiallisesta määrästä. Hallinnolliset näkökohdat edellyttävät, että hyvityksen määrä on aina samansuuruinen suhteessa osinkotuloon. Suhteen suuruuden ja siten yhtiöveron hyvityksen määrän on tämän vuoksi perustuttava kaavamaiselle olettamukselle yhtiön maksaman veron määrästä. Yhtiöveron hyvityksen määrä perustuu olettamukselle, että yhtiön osinkona jakamaan voittoon on kohdistunut valtionverotuksen yhteisöverokannan ja keskimääräisen kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnan mukainen vero.

Koska yhtiöveron hyvitysjärjestelmän perusajatuksena on, että osinkona jaettuun yhtiön voittoon tulee kohdistua osingonsaajan tuloveroasteen mukaan määräytyvä vero, katsotaan osingonsaajan verotuksessa myös yhtiöveron hyvitys osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi. Näin meneteltäessä osingonsaajan tulon määrä vastaa sitä voiton määrää, josta yhtiö on jakanut osingon ja maksanut veron. Osingonsaajan veronalainen tulo on siten saadun osingon ja yhtiöveron hyvityksen yhteismäärä. Koska osingonsaajan tuloveroaste määrää osinkona jaetun voiton verotuksen, on myös johdonmukaista, että osingonsaajan veron määrän ylittävä yhtiöveron hyvitys palautetaan osingonsaajalle, jos hänelle tulon perusteella määrättävä vero on pienempi kuin osinkoon liittyvä yhtiöveron hyvitys. Vastaavasti, jos osingonsaajan veron määrä on suurempi kuin yhtiöveron hyvitys, osingonsaaja maksaa erotuksen verona.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä toimii seuraavalla tavalla osingonsaajan verotuksessa, jos yhtiöverokanta on 45 prosenttia:

Yhtiön voitto ennen veroja	100
Yhtiön vero	45
Jaettu osinko	55
Osingonsaajan osinko	55
+ Yhtiöveron hyvitys	45
Osingonsaajan veronalainen tulo	100
a) Osingonsaajalle määrätty vero (60 %) .	60
— Yhtiöveron hyvitys	45
Osingonsaajan maksettava lisää	15
b) Osingonsaajalle määrätty vero (30 %) .	30
— Yhtiöveron hyvitys	45
Osingonsaajan saama palautus	15

Osingonsaajan verotuksessa on lähdeittävä kaavamaisesta olettamuksesta, että yhtiö on maksanut yhtiöveron hyvityksen suuruisen veron osinkona jakamastaan voitosta. Yhtiön verotettavan tulon mukainen vero voi kuitenkin olla yhtiöverokannan perusteella määräytyvää hyvitystä pienempi. Yhtiön verotuksessa on tämän vuoksi turvattava se, että yhtiö tosiasiallisesti maksaa vähintään hyvitystä vastaavan määrän veroa siitä voitosta, joka osinkona jaetaan. Muutoin osingonsaaja saisi hyvitystä verosta, jota yhtiö ei ole maksanut.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään liittyy siten keskeisesti järjestely, joka yhtiön puolella ta-

kaa yhdenkertaisen verotuksen toteutumisen. Järjestely voidaan toteuttaa eri menetelmin. Asiallisesti on aina kysymys siitä, että yhtiö velvoitetaan maksamaan jonkinlaista täydennysveroa, jos yhtiön normaalisti verotettavan tulon perusteella määräytyvä vero ei vastaa osingonjaon perusteella osingonsaajalle myönnettävää hyvitystä. Ehdotetussa järjestelmässä täydennysvero toteutettaisiin yhtiön tuloveron vähimmäismäärän avulla.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä toimii seuraavalla tavalla yhtiön verotuksessa, jos yhtiöverokanta on 45 prosenttia:

Yhtiön voitto ennen veroja.....	100
Yhtiön verotettavan tulon perusteella määräytyvä vero	40
Jaettu osinko	55
Yhtiön tuloveron vähimmäismäärä = yhtiöverokannan mukainen vero ...	45
Yhtiön täydennysvero (45 — 40)	5
Yhtiön verot yhteensä	45
= hyvityksen määrä	

Esimerkissä yhtiön verotettavan tulon perusteella määräytyvä vero on 45 prosentin yhtiöverokantaa alhaisempi. Koska osingonsaajan saama hyvitys kuitenkin aina perustuu kaavamaiselle oletukselle yhtiön maksaman veron määrästä, yhtiön veroja tulee täydentää siten, että verot vastaavat osingonsaajan saamaa hyvitystä.

1.2.2. Lain soveltamisala

Nykyinen osinkovähennysjärjestelmä on käytössä ainoastaan valtionverotuksessa. Koska kahdenkertainen verotus on poistettava myös kunnallisverotuksessa, laki yhtiöveron hyvityksestä tulisi sovellettavaksi sekä valtionettä kunnallisverotuksessa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää sovellettaisiin yhtiöihin ja osingonsaajiin riippumatta siitä, verotetaanko niitä tulo- ja varallisuusverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain vai maatilatalouden tuloverolain mukaan. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki yhtiöveron hyvityksestä.

Hyvitysjärjestelmä koskisi samoja yhteisömuotoja kuin nykyinen osinkovähennysjärjestelmä. Lakia sovellettaisiin siten osinkoa jakavan osakeyhtiön ohella osuuspääoman korkoa jakavaan kotimaiseen osuuskuntaan sekä lisä-

rahastosijoitukselle korkoa maksavaan kotimaiseen säästöpankkiin ja osuuspankkiin. Pankkilakityöryhmän ehdotuksiin (komiteanmietintö 1987:41) osuuspankkilaisiksi ja säästöpankkilaisiksi sisältyvät säännösluonnokset näiden pankkien oman pääoman uusista hankintakeinoista. Uusien pankkilakien säätämisen yhteydessä olisi myös lakia yhtiöveron hyvityksestä tarkistettava tältä osin. Myös osuuskuntalain uudistamisuunnitelmat voivat aiheuttaa lain tarkistamistarvetta.

Lakia sovellettaisiin lisäksi takuupääomalle korkoa maksaviin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin ja vakuutusyhdistyksiin. Keskinäisten vakuutusyhtiöiden takuupääomalle maksettua korkoa ei ole nykyisin rinnastettu osinkoon osinkovähennystä myönnettäessä. Takuupääomalle maksetun koron kahdenkertaista verotusta ei siten ole lievennetty. Vakuutusyhtiölainsäädännössä on kuitenkin keskinäisen vakuutusyhtiön takuupääoma rinnastettu omaan pääomaan. Vakuutusyhdistyslaissa (1250/87) omaan pääomaan on rinnastettu myös näiden yhdistysten takuupääoma. Tässä esityksessä ehdotetaan, että keskinäiset vakuutusyhtiöt ja vakuutusyhdistykset rinnastettaisiin osakeyhtiöihin takuupääomalle maksetun koron kahdenkertaisen verotuksen poistamiseksi.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän keskeinen tavoite on yhdenkertaisen verotuksen turvaaminen. Tämän vuoksi lakia ei sovellettaisi tuloverotuksessa kokonaan tai osittain verovapaisiin yhteisöihin, jolloin näillä ei olisi oikeutta yhtiöveron hyvitykseen. Yhtiöveron hyvitystä ei siten ehdoteta myönnettäväksi yleishyödyllisille säätiöille ja muille yhteisöille, koska näiden yhteisöjen saamat osinkotulot ovat verovapauden piirissä. Myös neutraalisuusnäkökohdat puoltavat sitä, ettei yleishyödyllisille yhteisöille myönnetä hyvitystä. Jos yleishyödyllinen yhteisö harjoittaa liiketoimintaa välittömästi omissa nimissään, yhteisö on tämän toimintansa voitosta verovelvollinen. Hyvityksen myöntäminen merkitsisi asiallisesti sitä, että yleishyödyllinen yhteisö voisi, välillisesti osakeyhtiön kautta, harjoittaa liiketoimintaa verovapaasti.

Laki koskisi ainoastaan kotimaisen yhtiön jakamaa osinkoa. Toisaalta suomalainen osingonsaaja voi ulkomaisen lainsäädännön ja verosopimuksen perusteella olla oikeutettu ulkomaisen yhtiön jakamaan osinkoon liittyvään yhtiöveron hyvitykseen. Laki ei koskisi yleisesti verovelvollisten ulkomailta saatuun osinkoon mahdollisesti liittyvää yhtiöveron hyvitystä.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä koskisi pääsääntöisesti ainoastaan yleisesti verovelvollisen osingonsaajan saamaa osinkoa. Koska eräät hyvitysjärjestelmää soveltavat maat kuitenkin ovat ulottaneet määrätyin edellytyksin ja rajoituksin oikeuden hyvitykseen myös ulkomaisiin osingonsaajiin, tulisi Suomella olla mahdollisuus vastavuoroisuuden pohjalta verosopimuksissa oikeuttaa rajoitetusti verovelvollinen osingonsaaja hyvitykseen.

1.2.3. Osingonsaajan verotus

Koska tavoitteena on kahdenkertaisen verotuksen poistaminen, ehdotetaan osingonsaajalle myönnettäväksi täysi hyvitys yhtiön maksamasta verosta. Yhtiöveron hyvityksen määrä perustuisi kuitenkin kaavamaiselle oletukselle, että osinkona jaettuun voittoon on kohdistunut valtionverotuksen yhteisöverokannan sekä keskimääräisen kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnan mukainen yhtiön vero. Kun yhteisöverokannaksi valtionverotuksessa oletetaan 28 prosenttia sekä keskimääräiseksi kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnaksi katsotaan yhteensä 17 penniä, yhtiön oletettaisiin maksaneen veroa osinkona jaetusta voitosta yhteensä 45 prosenttia. Hyvityksen määräksi muodostuisi tällöin 9/11 (45/55) osingon määrästä.

Osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi katsotaisiin hänen yhtiöltä saamansa osingon ja hänen hyväkseen luettavan yhtiöveron hyvityksen yhteismäärä. Osingonsaajan veronalaisen tulon määrä vastaa tällöin sitä yhtiön voiton määrää, josta yhtiö on jakanut osinkoa ja maksanut veroa. Näin meneteltäessä yhtiön osinkona jakamaan voittoon kohdistuu osingonsaajan tuloveroasteen mukainen vero.

Hyvitysmenettely ehdotetaan teknisesti toteutettavaksi siten, että yhtiöveron hyvitykseen sovellettaisiin pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain (482/58) säännöksiä. Tämä merkitsee sitä, ettei hyvitys välittömästi vähentäisi osingonsaajalle määrättyjä veroja. Hyvitys sen sijaan lisäisi ennakkvoja, joita käytetään osingonsaajalle määrättyjen verojen ja maksujen suoritukseksi. Hyvitys myönnettäisiin näin ollen osingonsaajalle siten, että oletettaisiin osingosta pidätetyn hyvityksen suuruisen ennakko. Varsinaista ennakonpidätystä ei menettelyyn kuitenkaan liittyisi. Hyvityksen myöntäminen pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain säännöksiä soveltaen on

tarkoituksenmukaista, koska tällöin ei ole tarpeen säätää erikseen hyvityksen palauttamisesta, jos ennakot ylittävät osingonsaajalle määrättyt verot.

Yhtiöveron hyvitys ehdotetaan myönnettäväksi vain avoimesti jaetusta osingosta. Hyvitys myönnettäisiin aina kun yleisesti verovelvollista verotetaan avoimesti jaetusta osingosta. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä hyvityksen myöntämisen edellytyksenä ei siten olisi, että osinkoa jakava yhtiö on suorittanut sille maksuunpannut verot. Hyvitys on voitava lukea osingonsaajan hyväksi silloinkin, kun yhtiön vastaavat verot ovat suorittamatta. Muu ratkaisu olisi teknisesti vaikea toteuttaa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä avaa kuitenkin mahdollisuuksia järjestelyihin, joilla osingonsaajille myönnettäviä hyvityksiä voidaan tahallisesti ja suunnitelmallisesti käyttää hyväksi yhtiön veronmaksun laiminlyönnin yhteydessä. Tämän estämiseksi ehdotetaan annettavaksi erityissäännös, joka koskisi tilanteita, joissa yhtiö on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin.

Osakeyhtiön toiselta osakeyhtiöltä saamat osinkotulot muodostavat nykyisin ketjuverotuksen estämiseksi poikkeuksen osinkotulojen veronalaisuudesta. Kun kahdenkertainen verotus poistettaisiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kokonaan, ketjuverotuksen estäminen ei edellytä poikkeuksia osinkotulojen veronalaisuudesta.

Nykyiset ketjuverotuksen estämiseksi säädetty osinkojen verovapautta koskevat säännökset koskevat vain kotimaisen osakeyhtiön toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saamia osinkoja. Verosopimuksissa suomalaisen osakeyhtiön toisesta sopimusvaltiosta saamat osingot on kuitenkin lähes poikkeuksetta määrätty Suomessa verovapaaksi tuloksi samoin edellytyksin kuin kotimaiselta osakeyhtiöltä saadut osingot. Koska kotimaisen osakeyhtiön toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saamat osingot tulisivat veronalaisiksi, muuttuisi siten myös ulkomaiselta yhtiöltä saatujen osinkotulojen verokohtelu niissä tapauksissa, joissa osinko on nykyisin verosopimusmääräyksen nojalla Suomessa verovapaata tuloa. Ulkomailta saatujen osinkotulojen verokohtelusta päätettäisiin erikseen lisäämällä kaksinkertaisen verotuksen välttämättömyksiin tarvittavat määräykset.

1.2.4. Yhtiön verotus

Osingonsaajan verotuksessa on lähdettävä edellytyksestä, että yhtiö on maksanut yhtiöveron hyvityksen suuruisen veron osinkona jakamastaan voitosta. Yhtiön verotuksessa ehdotetaan täydennysverojärjestelyllä turvattavaksi se, että yhtiö tosiasiallisesti maksaa hyvityksen suuruisen veron siitä voitosta, joka osinkona jaetaan. Esityksessä ehdotetaan täydennysverojärjestelyn toteuttamista yhtiön tuloveron vähimmäismäärä -menetelmän avulla.

Ehdotukseen sisältyvät yhtiön verotusta koskevat säännökset eivät vaikuttaisi yhtiön verotettavan tulon vahvistamiseen. Ne eivät myöskään vaikuttaisi verotettavan tulon perusteella maksuunpantavien verojen määrään. Osinkoa jakavan yhtiön tulo vahvistettaisiin normaaliin tapaan ja kunnallis- sekä kirkollisvero maksuunpantaisiin lakiehdotukseen sisältyvistä yhtiön verotusta koskevista säännöksistä riippumatta. Lain säännökset yhtiön tuloveron vähimmäismäärästä voisivat vaikuttaa ainoastaan valtiolle suoritettavaa veroa lisäävästi.

Yhtiön tuloveron vähimmäismäärä vastaisi osingonsaajan saaman hyvityksen määrää. Osingonsaajan saama hyvitys määräytyy hallinnollisista syistä kaavamaisen yhteisöverokannan ja keskimääräisen kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnan perusteella. Osingonsaaja olisi oikeutettu 45 prosentin verokannan mukaan määräytyvään hyvitykseen. Yhtiön tuloveron vähimmäismäärä määräytyisi vastaavasti saman kiinteän verokannan mukaan laskien. Koska yhteisöverokannaksi valtionverotuksessa oletetaan 28 prosenttia sekä keskimääräiseksi kunnallis- ja kirkollisveroäyrin hinnaksi katsotaan yhteensä 17 penniä, yhtiön tuloveron vähimmäismääräksi muodostuisi 9/11 jaetun osingon määrästä.

Ehdotetussa täydennysverojärjestelmässä verrattaisiin yhtiön jaetun osingon perusteella määräytyvää veroa (*tuloveron vähimmäismäärä*) verotettavan tulon perusteella määräytyvään veroon (*vertailuvero*). Jos ensiksi mainittu on suurempi, erotus maksuunpantaisiin valtion tuloverona (*täydennysvero*). Järjestelmään liittyisi lisäksi tasausmenetelmä, joka toteutettaisiin niin sanottujen veroylijäämien avulla. Veroylijäämää syntyisi, jos vertailuvero on yhtiön tuloveron vähimmäismäärää suurempi. Yhtiö voisi käyttää veroylijäämät hyväkseen myöhempinä verovuosina.

Tuloveron vähimmäismäärä = osingonjaon perusteella määräytyvä vero	vertailuvero = verotettavan tulon perusteella määrätty vero
--	---

veroylijäämä syntyy, jos vertailuvero > vähimmäismäärä
--

täydennysvero määrätään, jos vertailuvero < vähimmäis- + ylijäämät määrä

Jos yhtiön tuloveron vähimmäismäärä olisi vertailuveroa suurempi veroylijäämien huomioon ottamisenkin jälkeen, yhtiön olisi maksettava täydennysveroa. Täydennysvero toteutettaisiin lisäämällä se yhtiön tulon perusteella maksuunpantavaan valtionveroon. Tällä tavalla vältyttäisiin uuden veromuodon luomisesta verojärjestelmään. Mahdollisen täydennysveron eli valtionveron lisäyksen maksuunpano ja veroylijäämien laskeminen olisi yhtiön veron maksuunpanoon liittyvä toimenpide.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaista verotusta on nykyisin lievennetty yhtiön verotuksessa osinkovähennysjärjestelmällä ja osingonsaajan verotuksessa omaisuus-tulovähennyksellä.

Osinkovähennysjärjestelmä omaksuttiin Suomessa elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/68). Lain 18 §:n 4 kohdan mukaan yhtiö saa valtionverotuksessa vähentää tulostaan 40 prosenttia jakamansa osingon määrästä, josta on vähennetty toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saadut verovapaat osingot. Lainkohtaa on kuitenkin väliaikaisesti muutettu useampaan kertaan siten, että vähennysoikeus on korotettu 60 prosenttiin. Osinkovähennys koskee osakeyhtiöiden lisäksi osuuskuntien maksamia osuuspääoman korkoja sekä osuus-

ja säästöpankkien maksamia lisärahasijoitusten korkoja.

Vuosina 1969—1988 tapahtuville maksullisille osakepääoman korotuksille maksettu osinko saadaan lain 61 §:n mukaan kokonaisuudessaan vähentää kuutena vuotena valtionverotuksessa. Myös perustetut uudet osakeyhtiöt saavat vähentää maksamansa osingon kokonaan valtionverotuksessa. Vähennys ei kuitenkaan saa yhtenä vuotena ylittää 20 prosenttia osakeyhtiöille maksetusta osakepääomasta. Jos uudelle osakepääomalle on päätetty jakaa suurempi osinko kuin muulle osakepääomalle ja jaon voidaan olettaa tapahtuneen verotuksen välttämiseksi, vähennetään vain pienimmän osinkoprosentin mukainen osinko. Lainkohdan mukaan osinkovähennyksen määrästä on vähennettävä osakeyhtiön toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saamat verovapaat osingot ja osinkoon on rinnastettu osuuskuntien maksama osuuspääoman korko sekä osuus- ja säästöpankkien lisärahasijoituksille maksama korko.

Koska osinkovähennyksestä on säädetty elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa, tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) tai maatilatalouden tuloverolain (543/67) mukaan verotettavat yhtiöt eivät ole oikeutettuja osinkovähennykseen.

Ketjuverotuksen estämiseksi ovat osakeyhtiön saamat osingot nykyisin laajasti verovapaita. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan kotimaisen osakeyhtiön toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saamat osingot ovat pääsääntöisesti verovapaita. Tämä niin sanottu ketjuverotuskielto koskee myös osuuskuntia ja säästöpankkeja sekä osuuspääoman korkoja ja lisärahasijoituksille maksettuja korkoja.

Raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä arvopaperikauppiaan veronalaista tuloa ovat kuitenkin muusta kuin käyttöomaisuuteen kuuluvasta osakkeesta, osuudesta ja lisärahasijoituksesta saadut osingot ja korot.

Ketjuverotuskiellosta on myös holdingyhtiötä koskeva poikkeus. Sellaisen osakeyhtiön ja osuuskunnan, jonka pääasiallinen toiminta käsittelee arvopapereiden omistamista ja hallintaa taikka jonka toiminta sen harjoittaman muun liiketoiminnan vähäisyyden johdosta on tosiasiallisesti verrattavissa pääasiallisesti arvopapereiden omistamista ja hallintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan toimintaan, toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta

tai säästöpankilta saamista osingoista ja osuuspääoman tai lisärahasijoituksen koroista on verovapaata tuloa vain osakeyhtiön tai osuuskunnan samalta vuodelta jakamia osinkoja ja osuuspääoman sekä lisärahasijoituksen korkoja vastaava määrä. Jos jaettujen osinkojen tai osuuspääoman taikka lisärahasijoituksen korkojen määrä on vähintään 80 prosenttia saatujen osinkojen ja osuuspääoman sekä lisärahasijoituksen korkojen määrästä, ei saatuja osinkoja ja osuuspääoman sekä lisärahasijoituksen korkoja kuitenkaan lueta osaksi-kaan veronalaiseksi tuloksi.

Sellaisen holdingyhtiön, joka huolehtii liike-toimintaa harjoittavan konsernin osana sen organisaatiosta, rahoituksesta, ostoista tai tämänkaltaisista yhteisistä tehtävistä konsernin lukuun, saamat osingot sekä osuuspääoman ja lisärahasijoituksen korot ovat kuitenkin verovapaata tuloa edelleenjaosta riippumatta. Sama koskee holdingyhtiötä, joka toimii maan elinkeinoelämän kannalta tärkeänä pidettävän teollisuuden kehittämiseksi ja sen investointien edistämiseksi sijoittaa varojaan tällaisiin yrityksiin tai niiden osakkeisiin tai osuuksiin. Viimeksi mainitun edellytyksen täyttymisestä päättää valtiovarainministeriö osinkoja tai korkoja saavan yhtiön hakemuksesta.

Osingonsaajan verotuksessa osinkotulon verotusta on lievennetty omaisuustulovähennyksellä. Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa tulo- ja varallisuusverolain 32 a §:n nojalla kokonaistulostaan vähentää kotimaiselta osakeyhtiöltä saatuja osinkoja ja osuuskunnalta saatuja osuuspääoman korkoja sekä kotimaiselta säästöpankilta tahti osuuspankilta saatuja niiden lisärahasijoituksille maksettavia korkoja yhteensä enintään 5 200 markkaa omaisuustulovähennyksen 7 200 markan enimmäismäärän puitteissa.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Aikaisempi valmistelu

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säätämisen jälkeen useat komiteat ja toimikunnat ovat käsitelleet osinkovähennysjärjestelmän epäkohtia ja yhtiöveron hyvitysjärjestelmää vaihtoehtoisena kahdenkertaisen verotuksen lieventämismenetelmänä. Pääomatulojen verotuskomitean mietintö (komiteanmietintö

1974:23) sisälsi ehdotuksen yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöön ottamisesta. Ehdotetun järjestelmän mukaan osingonsaajalle olisi hyvitetty puolet yhtiön hänen saamastaan osingosta maksamasta valtionverosta. Pääomatulojen verotuskomitean ehdotus ei kuitenkaan johtanut lainsäädäntötoimiin.

Elinkeinoverotoimikunta (komiteanmietintö 1978:44) esitti, että yhtiöveron hyvitysjärjestelmään liittyy osinkovähennysjärjestelmään verrattuna eräitä etuja. Toimikunta katsoi kuitenkin järjestelmän käyttöönottoon liittyvän monia vielä selvitystä kaipaavia kohtia, minkä vuoksi toimikunta ei ehdottanut yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönottoa, vaan päätyi ehdottamaan osinkovähennysjärjestelmän kehittämistä.

Yritysverotustoimikunta esitti mietinnössään (komiteanmietintö 1980:42), että yhtiöveron hyvitysjärjestelmän soveltuvuus Suomen oloihin tulisi selvittää erikseen. Tällaisen selvityksen puuttuessa yritysverotustoimikunta ei katsonut voivansa suosittaa järjestelmän käyttöönottoa.

Yritysverotuksen kehittämislinjakomitean mietinnössä (komiteanmietintö 1984:54) todettiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmän soveltuvuuden Suomen verojärjestelmään olevan edelleen pääosin selvittämättä. Komitea katsoi yhtiöveron hyvitysjärjestelmään liittyvän osinkovähennysjärjestelmään verrattuna eräitä kiistattomia etuja ja esitti, että järjestelmän soveltuvuus verojärjestelmäämme ja sen käyttöönottoon liittyvät teknisuonteiset ongelmat tulisi viipymättä selvittää. Koska komitealla ei lyhyestä määräajasta johtuen ollut mahdollisuutta suorittaa tarvittavaa selvitystyötä, komitea ei katsonut olevan edellytyksiä tehdä päätöstä yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönotosta ja päätyi näin ollen esittämään eräitä tarkistuksia osinkovähennysjärjestelmään.

Yritysverotuksen kehittämislinjakomitean mietinnön ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi ratkaista pysyvästi yhtiön ja sen osakkaan kahdenkertaisen verotuksen lieventämistä. Osinkovähennystä koskevien väliaikaisten säännösten voimassaoloaika pidennettiin tämän vuoksi kahdella vuodella koskemaan vuosia 1987 ja 1988.

Valtiovarainministeriössä selvitettiin virkatyönä yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönottoon liittyviä ongelmia ja valmisteltiin yhtiöveron hyvitystä koskeva lakiluonnos (Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä. Lainvalmisteluyk-

sikkö 1.4.1987). Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää koskevasta muistiosta pyydettiin lausunnot yhteensä 51 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnoista laadittiin tiivistelmä (Lausunnot yhtiöveron hyvitysjärjestelmää koskevasta muistiosta. Tiivistelmä. Lainvalmisteluyksikkö 20.7.1987).

2.2.2. Kokonaisverouudistukseen liittyvä valmistelu

Valtiovarainministeriö asetti 10 päivänä kesäkuuta 1987 toimikunnan, jonka tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet ja tehdä ehdotuksensa yritysten tuloverotuksen veropohjan uudistamiseksi hallitusohjelmassa kokonaisverouudistukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toimikunta, joka otti nimekseen yritysverotuksen uudistamistoimikunta, sai työnsä päätökseen 30 päivänä syyskuuta 1987.

Yritysverotuksen uudistamistoimikunnan mietintö (komiteanmietintö 1987:39) sisälsi ehdotuksen siirtymisestä yhtiöveron hyvitysjärjestelmään. Ehdotuksen mukaan yhtiön jaetusta voitosta maksama vero hyvitettäisiin täysimääräisesti osakkeenomistajalle, jolloin yhdenkertainen verotus toteutuisi hänen tuloveroasteensa mukaisesti. Yleishyödylliset yhteisöt eivät olisi oikeutettuja yhtiöveron hyvitykseen. Ulkomaisille osingonsaajille hyvitys myönnettäisiin vain verosopimusmääräyksen nojalla. Yhtiöön kohdistuvalla täydennysverolla turvattaisiin yhdenkertainen verotus niissä tapauksissa, joissa osinkoa jaetaan verovapaista tuloista tai muuten verottamattomasta voitosta. Yritysverotuksen uudistamistoimikunta ei laatinut ehdotuksiaan säännösten muotoon.

Valtiovarainministeriö asetti 17 päivänä maaliskuuta 1988 työryhmän, jonka tehtävänä oli yhtiöveron hyvitysjärjestelmää koskevaan muistioon (Lainvalmisteluyksikkö 1.4.1987) sisältyvän lakiluonnoksen ja yritysverotuksen uudistamistoimikunnan ehdotusten pohjalta selvittää yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirtymiseen liittyviä teknisiä kysymyksiä ja tehdä ehdotuksensa laiksi yhtiöveron hyvityksestä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi siten, että osinkotulojen yhdenkertainen verotus turvataan ja kahdenkertainen verotus poistetaan. Työryhmään kuului valtiovarainministeriön ja verohallituksen edustajien lisäksi edustajia kuntien keskusjärjestöistä sekä elinkeinoelämän järjestöistä. Yhtiöveron hyvitysjärjestel-

mätyöryhmän muistio (Työryhmämuistio 1988: VM 15) valmistui 22 päivänä huhtikuuta 1988. Lakiehdotus perustuu työryhmän kannanotoihin ja muistioon sisältyvään lakiehdotukseen.

2.3. Kahdenkertaisen verotuksen lieventämissen menetelmät eräissä maissa

2.3.1. Pohjoismaat

Ruotsissa osakeyhtiöiden jakamaan voittoon kohdistuva verotus on lähtökohtaisesti kahdenkertaista, mutta tähän lähtökohtaan on liitetty olennaisia lievennyksiä. Uudelle osakepääomalle jaettujen osinkojen ja sellaisten yhtiöiden, joiden osakkeita ei noteerata arvopaperipörssissä, jakamien osinkojen kahdenkertaista verotusta on lievennetty osinkovähennysjärjestelmällä.

Liiketoimintaa, maataloutta tai metsätaloutta harjoittavalla osakeyhtiöllä on oikeus vähentää verotuksessaan uudelle maksulliselle osakepääomalle maksettu osinko. Vähennys voi yhtenä verovuonna olla enintään 10 prosenttia yhtiölle osakkeista maksetusta pääomasta. Vähennysoikeus on voimassa 20 vuoden ajan osakkeiden maksamisesta, mutta vähennysten yhteismäärä ei saa ylittää osakkeista yhtiölle maksettua määrää. Osinkojen vähennyskelpoisuutta on rajoitettu tilanteissa, joissa osinko ei ole saajalleen veronalaista tuloa. Osinkovähennyksen ja ketjuverotuskiellon yhteensovittamista koskevat melko monimutkaiset säännökset eivät kuitenkaan johda täydelliseen vastaavuuteen jaetun osingon vähennyskelpoisuuden ja saadun osingon veronalaisuuden kesken.

Liiketoimintaa, maataloutta tai metsätaloutta harjoittavat yhtiöt, joiden osakkeita ei noteerata Tukholman arvopaperipörssissä, voivat vähentää 70 prosenttia jakamansa osingon määrästä, kuitenkin enintään 15 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja korkeintaan 700 000 kruunua. Vähennyksen rahallisen enimmäismäärän vuoksi sillä on yleensä huomattava merkitys vain pienehköille yhtiöille. Vähennyksen oikeutetuilla yhtiöillä on oikeus myös edellä mainittuun uutta osakepääomaa koskevaan vähennykseen. Osinkoa, jonka perusteella on tehty uutta osakepääomaa koskeva vähennys, ei oteta huomioon laskettaessa nyt puheena olevan vähennyksen määrää. Vähenn-

nyksen sovittamisesta yhteen ketjuverotuskieltosäännösten kanssa on erityissäännöksiä.

Ruotsin yritysverotus ja siihen liittyen osinkovähennys- ja ketjuverotussäännökset ovat parhaillaan selvityksen kohteina.

Norjassa osakeyhtiöiden kahdenkertainen verotus on poistettu lähtökohtaisesti kokonaan. Valtionverotuksessa ja kunnallisverotuksessa sovelletaan erilaisia kahdenkertaisen verotuksen poistamismenetelmiä. Valtionverotuksessa yhtiöillä on oikeus vähentää jakamansa osinko. Kunnallisverotuksessa ei osinkovähennystä ole, mutta osakkaan saamat osinkotulot ovat verovapaat. Kun kahdenkertainen verotus on kokonaan poistettu, ei erityisiä ketjuverotuskieltosäännöksiä ole. Myös yhtiöiden saamat osinkotulot ovat veronalaisia valtionverotuksessa.

Tanskassa lievennetään Euroopan yhteisön useimpien jäsenmaiden tapaan osakeyhtiöiden kahdenkertaista verotusta yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä. Tanskassa osingonsaajalle hyvitetään nykyisin osa yhtiön maksamasta verosta. Hyvitys on 25 prosenttia jaetusta osingosta. Osingonsaajan tuloksi lasketaan saadun käteisosingon lisäksi yhtiöveron hyvitys. Kun yhtiöverokanta on 50 prosenttia, hyvitys on samalla 25 prosenttia yhtiöverosta. Yhtiöt eivät Tanskassa maksa kunnallisveroa.

Yhtiöveron hyvitykseen ovat oikeutettuja Tanskassa yleisesti verovelvolliset osingonsaajat, joille osinkotulo on veronalaista tuloa. Ketjuverotuksen estämiseksi toiselta yhtiöltä saadut osingot ovat verovapaata tuloa yhtiölle, joka omistaa vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhtiön osakepääomasta. Sama koskee ulkomaiselta yhtiöltä saatua osinkoa, jos ulkomaisen yhtiön tuloon on kohdistunut verotus, joka ei poikkea olennaisesti Tanskan yhtiöverotuksesta.

Osakkaan hyväksi luettava yhtiöveron hyvitys on nykyisin riippumaton siitä, onko osingonmaksun perustana oleva tulo tullut verotetuksi yhtiössä täysimääräisesti. Yhtiöt eivät nykyisin joudu maksamaan täydennysveroa tilanteissa, joissa ne jakavat osinkoa verottamattomista tuloista. Tällöin yhtiöiden tulo ei siten tule yhteenkään kertaan verotetuksi. Alkuperäiseen järjestelmään sisältyi näitä tilanteita varten täydennysvero, mutta verovuodesta 1981/82 alkaen täydennysvero poistettiin.

Tanskassa sovellettava yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on uudistuksen kohteena. Tanskan puolueiden väliseen verouudistussopimukseen

vuonna 1985 sisältyi kohta, jonka mukaan yhtiöiden kahdenkertainen verotus poistetaan kokonaan vuodesta 1990 lähtien. Poistamismenetelmän valintaa selvittäneen komitean mietintö valmistui vuonna 1987. Komitea selvitti neljä päävaihtoehtoa. Näistä osinkovähennysjärjestelmä hylättiin yksimielisesti. Muissa komitean tarkastelemissa malleissa lievennys kohdistui osingonsaajan verotukseen. Mikään näistä malleista, joista yksi oli yhtiöveron hyvitysjärjestelmä täydennysveroineen, ei saanut taakseen komitean enemmistöä.

2.3.2 Muut OECD-maat

Osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaista verotusta lievennetään useimmissa OECD-maissa, mutta kahdenkertainen verotus on kokonaan poistettu Norjan ohella ainoastaan Saksan liittotasavallassa, Australiassa, Kreikassa ja Turkissa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on käytössä useimmissa niissä OECD-maissa, joissa kahdenkertaista verotusta merkittävästi lievennetään.

Ranskassa yhtiöverokanta on 42 prosenttia. Kun yhtiöveron hyvitys on 50 prosenttia käteisosingosta, osakkaalle hyvitetään noin 70 prosenttia yhtiön maksamasta verosta. Myös yhtiöveron hyvitys luetaan osakkaan veronalaiseksi tuloksi. Hyvitykseen ovat lähtökohtaisesti oikeutettuja ainoastaan Ranskassa yleisesti verovelvolliset osingonsaajat. Ranska on kuitenkin useimmissa verosopimuksissaan myöntänyt oikeuden yhtiöveron hyvitykseen myös ulkomaisille portfoliosijoittajille eli sijoittajille, joiden omistusosuus osinkoa jakavasta yhtiöstä alittaa 10 prosenttia.

Yhtiö on Ranskassa velvollinen suorittamaan täydennysveroa (*précompte mobilier*), jos osingonjako tapahtuu tuloista, jotka ovat olleet verovapaita tai joihin ei ole kohdistunut täyden yhtiöverokannan mukaista veroa. Täydennysveroa on maksettava myös silloin, kun osinkoa jaetaan yli viisi vuotta vanhoista voitoista. Ensisijaisesti osinko katsotaan maksetuksi edellisen tilikauden ja tämän jälkeen tätä edeltäneiden neljän tilikauden täysimääräisen yhtiöverokannan mukaan verotetuista tuloista. Jos tällaisia tuloja ei ole, yhtiö saa itse määrätä, mistä tuloista osinko katsotaan maksetuksi. Täydennysvero on yhtä suuri kuin osingonsaajan saama hyvitys eli 50 prosenttia jaetun osingon määrästä.

Isossa-Britanniassa yhtiöverokanta on 35 prosenttia. Kun yhtiöveron hyvitys on 25/75 käteisosingosta, osakkaalle hyvitetään noin 3/4 yhtiön maksamasta verosta. Yhtiöveron hyvitys luetaan osakkaan veronalaiseksi tuloksi. Ison-Britannian lainsäädännön mukaan ulkomaisilla osakkailla ei lähtökohtaisesti ole oikeutta yhtiöveron hyvitykseen. Iso-Britannia on kuitenkin tekemissään verosopimuksissa myöntänyt täyden hyvityksen ulkomaisille portfoliosijoittajille ja puolet hyvityksestä ulkomaisille suorille sijoituksille.

Täydennysverojärjestely on Isossa-Britanniassa toteutettu niin sanotun yhtiöveron ennakon (*advance corporation tax*) avulla. Yhtiön on ryhtyessään osingonjakoon maksettava yhtiöveron ennakkoa, joka on yhtä suuri kuin osingonsaajan saama hyvitys eli 25/75 jaetun osingon määrästä. Yhtiöveron ennakon yhtiö saa vähentää varsinaisesta yhtiöverostaan. Vähennettävä yhtiöveron ennakko ei kuitenkaan saa ylittää sitä yhtiöveron ennakon määrää, joka olisi maksettava, jos osinkoa jaettaisiin niin paljon kuin yhtiön verotettava tulo huomioon ottaen olisi mahdollista. Rajoitus saattaa johtaa siihen, että yhtiöveron ennakko jää osittain vähentämättä. Vähentämättä jäänyt yhtiöveron ennakko voidaan tietyin edellytyksin vähentää edellisiltä vuosilta maksetuista yhtiöveroista tai käyttää hyväksi myöhempinä vuosina.

Saksan liittotasavallassa yhtiöverokanta on 56 prosenttia jakamattoman voiton osalta ja 36 prosenttia osinkona jaetun voiton osalta. Kun yhtiöveron hyvitys on 9/16 käteisosingosta, osakkaalle hyvitetään yhtiön maksama vero kokonaan. Myös yhtiöveron hyvitys luetaan osakkaan veronalaiseksi tuloksi. Ulkomaisilla osingonsaajilla ei ole oikeutta yhtiöveron hyvitykseen ja tästä lähtökohdasta on pidetty kiinni myös verosopimuksissa.

Saksan liittotasavallassa on käytössä erittäin monimutkainen täydennysverojärjestely. Yhtiön jakamaan voittoon on aina kohdistuttava vähintään 36 prosentin suuruinen vero, koska tämä vastaa osakkaan saaman hyvityksen määrää. Toisaalta jaettuun voittoon kohdistuva vero ei saisi ylittää 36 prosenttia, jotta kahdenkertaista verotusta ei syntyisi. Osinkoa saataan kuitenkin jakaa sekä lievemmin että ankarammin verotetusta voitosta. Yhtiöveron nostamiseksi tai laskemiseksi 36 prosenttiin on tiedettävä, miten osinkona jaettua voittoa on verotettu. Oma pääoma jaetaan verorasituksen

mukaan siten, että jaottelun lopputuloksena saadaan kolme oman pääoman ryhmää: 56 prosentin, 36 prosentin ja 0 prosentin verorasituksen kohteena ollut oma pääoma. Näistä ryhmistä voitonjaon katsotaan tapahtuvan aina mahdollisimman korkean verorasituksen kohteena olevasta ryhmästä. Täydennysveroa yhtiö joutuu suorittamaan silloin, kun sillä ei ole ollut osingonjakoa vastaavaa määrää 56 tai 36 prosentin ryhmiin kuuluvaa omaa pääomaa.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei olisi organisatorisia eikä henkilöstövaikutuksia.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen

Kansantalouden tilinpidon mukaan voidaan arvioida osinkoja maksetun Suomessa vuonna 1986 yhteensä noin 4 miljardia markkaa. Osingonsaajat jakautuivat siten, että yritykset ja rahoituslaitokset saivat osinkoja noin 1,8 miljardia markkaa, valtio 316 miljoonaa markkaa, kunnat ja kuntainliitot 6 miljoonaa markkaa, sosiaaliturvarahastot 29 miljoonaa markkaa, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 233 miljoonaa markkaa ja kotitaloudet 975 miljoonaa markkaa. Ulkomaille maksettiin osinkoja 616 miljoonaa markkaa.

Maksetut osingot ovat viime vuosina kasvaneet, jolloin myös kotitalouksien saamat osinkotulot ovat lisääntyneet. Osinkotuloa saavien henkilöiden lukumäärä on myös kasvanut, ja vuonna 1986 tällaisia osingonsaajia oli 660 000. Luonnollisten henkilöiden saama keskimääräinen osinkotulo oli 1 405 markkaa vuonna 1986.

Merkittävä osa osinkotuloista on nykyisin verovapaata tai ulkomaille maksettuna alhaisen lähdeveron mukaan verotettua. Luonnollisten henkilöiden saamista osinkotuloista pääosa kuului vuonna 1986 omaisuustulovähennyksen piiriin. On arvioitu, että noin 60 prosenttia luonnollisten henkilöiden saamista osinkotuloista olisi verovapaata omaisuustulovähennyksen perusteella.

Esityksessä ehdotettu osingonsaajille myönnettävä yhtiöveron hyvitys vähentäisi luonnollisilta henkilöiltä kannettavien tuloverojen tuottoa, mutta yhtiön verotusta koskevat ehdotukset todennäköisesti lisäisivät yhtiöiltä kannettavia tuloveroja. Esityksen vaikutuksia julkiseen talouteen on kuitenkin vaikea täsmällisesti arvioida, koska ehdotettujen muutosten vaikutukset riippuvat monista eri tekijöistä, joista tärkeimmät ovat kokonaisverouudistuksessa toteutettavat muut verolainsäädännön muutokset sekä verovelvollisten käyttäytymisessä mahdollisesti tapahtuvat muutokset. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän vaikutuksia ei ole tarkoituksenmukaista arvioida erikseen, koska esitykseen sisältyvien yhtiön verotusta koskevien säännösten vaikutukset riippuvat toteutettavista yritysverotuksen veropohjan laajennuksista. Täydennysveron merkitys ja siten esitykseen sisältyvien ehdotusten vaikutukset ovat sitä pienempiä, mitä enemmän veropohjan laajennukset lisäävät yritysten maksamien tuloverojen tuottoa. Lisäksi uudistuksen vaikutukset riippuvat siitä, muuttuuko yhtiöiden osingonjakopolitiikka. Kokonaisverouudistuksessa ehdotettujen yritysverotusta koskevien muutosten vaikutuksia on pyritty arvioimaan erilaisilla olettamuksilla yritysten käyttäytymisestä. Tehdyt laskelmat osoittavat, että yhtiöiden verot jossain määrin kasvaisivat.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirtyminen merkitsee kahdenkertaisen verotuksen poistamista kunnallisverotuksessa. Osinkona jaettuun voittoon kohdistuvat verot kertyisivät yhtiön kotikunnalle. Osingonsaajien kotikuntien asema ei kuitenkaan merkittävästi muuttuisi nykytilanteeseen verrattuna. Osakeyhtiöiden saamien osinkotulojen verovapauden ja omaisuustulovähennyksen johdosta osingonsaajien kotikunnat saavat nykyisin vain vähän verotuloja osingoista.

4.2. Kotitalouksiin ja elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä merkitsee sitä, että osingonsaajan saaman käteisosingon lisäksi hän saa veronhyvitysedun yhtiöveron hyvityksen pienentäessä hänen verojaan. Siltä osin

kuin osingot ovat nykyisin verotuksen piirissä, osingonsaajalle jäisi verotuksen jälkeen osingosta käteen enemmän kuin aikaisemmin, jos osingot säilyisivät nykyisellä tasolla. Tämän vuoksi yhtiöt voisivat periaatteessa pienentää jaetun osingon määrää yhtiöveron hyvityksen määrällä ilman, että osingonsaajan verojen jälkeinen osinko pieneni. Merkittävä osa osinkotuloista on kuitenkin nykyisin verovaapa tuloa osingonsaajien verotuksessa. Tämän vuoksi ei ole todennäköistä, että yhtiöt pienentäisivät osingonjakoa yhtiöveron hyvityksen määrällä. Sellaiset osingonsaajat, jotka nykyisin maksavat veroa osinkotuloistaan, hyötyisivät näin ollen siirtymisestä yhtiöveron hyvitysjärjestelmään, koska osingosta käteen jäävä osuus suurensi.

Yhtiöiden osingonjakopäätöksiin uudessa järjestelmässä voidaan osingonsaajan verotuksessa tapahtuvien muutosten ohella olettaa vaikuttavan myös osingonjaon veroseuraamusten yhtiöiden verotuksessa. Ehdotettujen yhtiön verotusta koskevien säännösten vaikutus riippuu yhtiön verotettavan tulon perusteella maksettavien verojen ja jaettujen osinkojen suhteesta. Ehdotettu järjestelmä lisäisi sellaisten yhtiöiden veroja, joilla on runsaasti verovapaita tai lievästi verotettuja tuloja ja jotka pienestä verotettavasta tulosta huolimatta ovat voineet jakaa suuria osinkoja. Verojen lisääntymistä rajoittaakseen tällaiset yhtiöt voisivat pyrkiä pienentämään jakamiaan osinkoja.

4.3. Kokonaistaloudelliset vaikutukset

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirtyminen johtaisi osinkona jaetun voiton nykyistä neutraalimpaan ja johdonmukaisempaan verokohteluun. Kahdenkertaisen verotuksen poistaminen lisäisi eri rahoitusmuotojen verokohtelun neutraalisuutta. Hyvitysjärjestelmään siirtymisen voidaan tästä syystä olettaa edistävän pääomamarkkinoiden tasapainoista kehitystä.

Ehdotettu täydennysvero yhdessä muiden yritysverotusta koskevien uudistusehdotusten kanssa johtaisi todennäköisesti yrityksiltä kannettavien verojen lisääntymiseen, joskin tämä riippuu olennaisesti yhtiöiden osingonjakopoliittikan mahdollisista muutoksista. Jos ehdotetut muutokset lisäisivät yritysten kokonaisverorasitusta, tämä saattaisi vähentää investointien määrää. Toisaalta muutokset lisäisivät verotuksen neutraalisuutta sekä eri rahoitusmuotojen että eri investointikohteiden välillä. Tämä edistäisi investointien tehokkuutta.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys edellyttää tarkistuksia myös tulo- ja varallisuusverolakiin sekä ennakkoperintälakiin (418/59). Tarkistukset on tarkoitus tehdä näitä lakeja koskevien muutosesitysten yhteydessä erikseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki yhtiöveron hyvityksestä

1 luku. Soveltamisala

1 §. Lakia sovellettaisiin osinkoa jakavan kotimaisen osakeyhtiön ja yhtiöltä osinkotuloa saavan yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Lakia sovellettaisiin myös osuuspääoman korkoa jakavaan osuuskuntaan, lisärahastositoukselle korkoa maksavaan säästöpankkiin ja osuuspankkiin sekä takuupääomalle korkoa

maksavaan keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusyhdistykseen. Säännöksiä osingosta sovellettaisiin näin ollen mainittuun korkoon ja säännöksiä osingonsaajasta sovellettaisiin koronsaajiin.

Lakia sovellettaisiin yhtiöltä osinkotuloa saaviin verovelvollisiin. Yleensä osinkotulon saa yhtiön osakkeenomistaja. Koska poikkeustilanteita kuitenkin voi esiintyä, lakia sovellettaisiin osingonsaajiin eli niihin, joiden veronalaista tuloa osinko yleisten kohdistamisperiaatteiden mukaan on.

Lain säännöksiä osingonsaajasta sovellettaisiin myös tulo- ja varallisuusverolaissa tarkoitettua yhtymän osakkaaseen. Yhtymän saama

osinkotulo ehdotetaan säädettaväksi verotuksessa yhtymän osakkaan tuloksi. Muutos toteutettaisiin lisäämällä tulo- ja varallisuusverolakiin tarvittava säännös. Osinkotulon jakaminen suoraan yhtymän osakkaille muodostaisi poikkeuksen yhtymien tulon verotuksesta. Osinkotulon verottaminen mainitulla tavalla on kuitenkin tarpeellista, koska yhtiöveron hyvitys on myönnettävä yhtymän osakkaalle. Lukemalla myös osinkotulo suoraan yhtymän osakkaan tuloksi, estetään sellaisten tilanteiden syntymistä, joissa yhtymän osakkaalle verotuksessa jaettava osuus yhtymän tulosta esimerkiksi yhtymän erilaisten tulosjärjestelyiden johdosta olisi pienempi kuin hänen saamansa yhtiöveron hyvitys.

2 §. Yhdenkertaisen verotuksen toteuttamiseksi lain soveltamisalaa ehdotetaan rajoitettavaksi siten, ettei lakia sovellettaisi tuloverotuksessa kokonaan tai osittain verovapaisiin yhteisöihin. Useimmat verotuksessa verovapaista yhteisöistä eivät voi jakaa osinkoa. Näiden osalta on selvää, ettei lakia voida niihin tältä osin soveltaa. Mainitut yhteisöt voivat kuitenkin olla osingonsaajia. Ehdotettu lain soveltamisalan rajoitus koskisi siten näitä yhteisöjä osingonsaajina.

Tulon perusteella suoritettavasta verosta kokonaan vapaita ovat Suomen Pankki, Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden projektivientirahasto, Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön rahasto Oy, Suomen Vientiluotto Oy, Ekokem Oy Ab, kansaneläkelaitos, kunnallinen eläkelaitos, sairaus- ja hautausavustuskassa, sijoitusrahasto, valtakunnallinen työttömyyskassa, työttömyyskassojen keskuskassa, tukirahasto ja erorahasto sekä kunnan alueellansa tapahtuvaa asuntojen hankintaa, omistamista ja vuokralle antamista varten perustama osakeyhtiö tietyin edellytyksin. Laissa Oy Yleisradio Ab -nimisen yhtiön verovapaudesta (381/51) säädetään yhtiö vapaaksi sekä tulon että omaisuuden perusteella suoritettavasta verosta. Koska edellä mainitut yhteisöt ovat kokonaan verovapaita, kahdenkertaista verotusta ei voi syntyä niiden jakaman tai saaman osingon osalta. Ne ehdotetaan jätettäväksi lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Eräät yhteisöt suorittavat tulon perusteella veroa vain kunnalle. Valtio ja sen laitokset suorittavat kunnalle veroa vain maatilojensa ja niihin verrattavien muiden maa-alueittensa tuloista, joita ei käytetä yleisiin tarkoituksiin, samoin kuin yksityisyrittäisiin verrattavien

teollisuus- ja muiden liikkeidensä tuloista eräin poikkeuksin. Alkoholiyhtiön verovelvollisuudesta kunnallisverotuksessa säädetään tarkemmin erityislaissa (466/68). Raha-automaattiyhdistys ja Oy Veikkaus Ab suorittavat kunnalle veroa muusta tulostaan kuin arpajaislaissa (491/65) ja ajanvietteautomaateista annetussa laissa (426/76) tarkoitetusta toiminnasta sekä musiikkiautomaattien pitämisestä saamastaan tulosta. Kunta ja kuntainliitto sekä evankelisluterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta samoin kuin niiden seurakunta ja muu uskonnollinen yhdyskunta ovat verovelvollisia kunnalle ainoastaan liikelutostaan ja muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta voitosta. Tulon perusteella suoritavat veroa vain kunnalle tiekunta ja lainajvästö. Koska mainittujen yhteisöjen verovelvollisuus koskee ainoastaan kunnallisverotusta ja on muutoinkin rajoitettu, kahdenkertaista verotusta ei juuri voida syntyä, kun otetaan huomioon mainittujen osakeyhtiöiden omistuspohja. Jos mainitut yhteisöt olisivat yhtiöveron hyvitysjärjestelmän piirissä, tarvittaisiin erityissäännökset myös yhdenkertaisen verotuksen turvaamiseksi sellaista tilannetta varten, jossa yhtiöveron hyvitysjärjestelmä koskisi vain kunnallisverotusta. Yhteisöt, jotka suorittavat tulon perusteella veroa vain kunnalle, ehdotetaan jätettäväksi lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Yleishyödyllinen yhteisö on verovelvollinen ainoastaan liikelutosta. Kunnallisverotuksessa yleishyödyllinen yhteisö on kuitenkin verovelvollinen myös muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tulosta. Yhteiskunnallisesti merkittävää yleishyödyllistä toimintaa harjoittava yhteisö voidaan, sen mukaan kuin laissa yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa harjoittavien yhteisöjen veronhuojennuksista (680/76) säädetään, joko kokonaan tai osittain vapauttaa valtiolle ja kunnalle suoritettavista veroista. Yleishyödyllinen yhteisö samoin kuin yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa harjoittava yleishyödyllinen yhteisö voisi periaatteessa olla yhtiöveron hyvitystä koskevassa laissa tarkoitettu yhtiö. Yleishyödyllisen yhteisön tarkoituksena ei kuitenkaan voi toiminnallaan tuottaa siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, joten osinkona jaetun voiton kahdenkertaista verotusta ei voida esiintyä edes yhteisön mahdollisesti veronalaisen tulon osal-

ta. Osingonsaajina yleishyödylliset yhteisöt jäisivät lain soveltamisalan ulkopuolelle.

3 §. Yhtiöveron hyvitystä koskevaa lakia sovellettaisiin ehdotuksen 1 §:n mukaan ainoastaan yleisesti verovelvolliseen. Rajoitetusti verovelvollisella osingonsaajalla eli henkilöllä, joka ei asu Suomessa tai ulkomaisella yhteisöllä, ei näin ollen olisi lain nojalla oikeutta yhtiöveron hyvitykseen.

Säännös antaa kuitenkin hallitukselle valtuuden kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi vieraan valtion kanssa tehtävässä sopimuksessa vastavuoroisuuden ehdoin sopia yhtiöveron hyvityksen myöntämistä myös rajoitetusti verovelvolliselle. Ulkomaisen yhtiöveron hyvityksen myöntämisestä suomalaisille osingonsaajille on nykyisin sovittu Suomen ja Yhdistyneen kuningaskunnan sekä Suomen ja Ranskan välillä tehdyissä verosopimuksissa.

2 luku. Osingonsaajan verotus

4 §. Osingonsaajalla olisi yhtiöltä verovuonna saamansa osingon perusteella oikeus yhtiöveron hyvitykseen, joka vastaisi 9/11 osingon määrästä. Yhtiöveron hyvitys myönnettäisiin samana verovuonna kun osinkoa verotetaan. Osingolla tarkoitettaisiin osingonsaajan verotuksessa ainoastaan avoimesti jaettua osinkoa, kuten nykyisin omaisuustulovähennystä myönnettäessä. Sillä seikalla, rasittaako yhtiön osingonjakopäätöstä muoto- tai vastaava virhe, ei olisi nykyiseen tapaan yleensä merkitystä osingonsaajan verotuksessa. Kun yleisesti verovelvollista verotettaisiin avoimesti jaetusta osinkotulosta, hänellä olisi siten oikeus yhtiöveron hyvitykseen.

Osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi katsotaisiin myös hänen hyväkseen luettava yhtiöveron hyvityksen määrä. Säännökset yhtiöveron hyvityksen lukemisesta veronalaiseksi tuloksi ehdotetaan sisällytettäväksi myös tuloja varallisuusverolakiin, elinkeinotulon verotamisesta annettuun lakiin sekä maatilatalouden tuloverolakiin. Yhtiöveron hyvitys voidaan luonnollisesti lukea ainoastaan sellaisen osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi, jolla on oikeus yhtiöveron hyvitykseen.

5 §. Säännös koskee hyvityksen myöntämisessä noudatettavaa menettelyä. Teknisesti yhtiöveron hyvityksen myöntäminen tapahtuisi siten, että hyvitykseen sovellettaisiin ennako-

perintälain mukaan pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain säännöksiä. Varsinaista ennakonpidätystä menettelyyn ei kuitenkaan liittyisi. Hyvitys ainoastaan luettaisiin osingonsaajan hyväksi samalla tavalla kuin hänen muiden tulojensa perusteella pidätetty ennako käytetään hänelle määrättyjen verojen ja maksujen suoritukseksi.

Pidätetyt ennakot on verotuslain 103 §:n mukaan käytettävä verovelvolliselle määrätyn valtionveron ja siinä kunnassa, missä hän on velvollinen suorittamaan kunnallisveroa henkilökohtaisista tuloista, määrätyn kunnallis- ja kirkollisveron sekä kansaneläkevakuutusmaksun suoritukseksi. Yhtiö ei olisi velvollinen antamaan osingonsaajalle sellaisia todistuksia, joiden nojalla yhtiöveron hyvitys luettaisiin osingonsaajan hyväksi. Pidätystodistuksen sijasta yhtiöveron hyvitys luettaisiin osingonsaajan hyväksi osinkoa jakavan yhtiön vuosiluonnituksessaan ilmoittamien tietojen perusteella. Yhtiön velvollisuudesta antaa jaetuista osingoista vuosiluonnitus säädetään 11 §:ssä. Jos osingonsaajan ennakkojen, yhtiöveron hyvitys mukaan lukien, yhteismäärä ylittäisi hänelle maksuunpantujen verojen määrän, osingonsaaja saisi normaaliin tapaan ennakonpalautusta. Liikaa pidätetyn tai maksuunpannun ennakon palauttamisesta on säännös verotuslain 108 §:ssä.

3 luku. Yhtiön verotus

6 §. Säännös sisältää yhtiön tuloveron vähimmäismäärän määritelmän. Tuloveron vähimmäismäärän suuruus määräytyisi samalla tavalla kuin osingonsaajan samaa yhtiöveron hyvitys. Yhtiön tuloveron vähimmäismäärä olisi näin ollen 9/11 jaettavaksi päätetyn osingon määrästä.

Jaettavaksi päätetyllä osingolla tarkoitetaan yhtiökokouksen osingonjakopäätökseen perustuvaa osingonjakoa. Jotta lain tarkoitus osinkona jaetun voiton yhdenkertaisen verotuksen turvaamisesta toteutuisi, yhtiön verotusta koskeviin säännöksiin sisältyvä jaettavaksi päätetyn osingon käsite ei voi olla osingonsaajan verotusta koskeviin säännöksiin sisältyvää osingon käsitettä suppeampi. Lain tavoitteiden kannalta ei vastaavalla tavalla ole merkitystä sillä, onko osingonjakopäätös syntynyt osakeyhtiölain edellyttämällä tavalla ja onko yhtiöllä ollut osingonjakokelpoisia varoja.

Yhtiön verotuksessa myös verotuslain 57 §:ssä tarkoitettu peitelty osinko rinnastettaisiin jaettavaksi päätettyyn osinkoon eli yhtiökokouksen osingonjakopäätökseen perustuvaan osinkoon. Rinnastus on tehtävä, jotta peitelty osingonjako ei muodostuisi avointa osingonjakoa edullisemmaksi. Koska peiteltyä osingonjakoa ei kuitenkaan osingonsaajan verotuksessa rinnastettaisi avoimeen osingonjakoon, peitellyn osingonjaon verotus voi muodostua kahdenkertaiseksi.

7 §. Yhtiön veroja maksuunpantaessa tuloveron vähimmäismäärää verrattaisiin yhtiön verotettavan tulon perusteella maksuunpantavien verojen määrään.

Vertailuveroon luettaisiin se valtionvero, joka muuna kuin veronkorotuksena maksuunpantaisiin yhtiölle, jollei täydennysverosta muuta johtuisi. Vertailuveroa pienentää siten myös Suomessa suoritettavasta verosta veronhyvityslain (341/81) tai kansainvälisen sopimuksen mukaan vähennettävä vieraassa valtiossa suoritettu vero.

Kunnallis- ja kirkollisveron osalta vertailuveron määrä ei täysin vastaisi tosiasiallisesti maksuunpantujen verojen määrää. Vertailussa käytettäisiin nimittäin kunnallis- ja kirkollisveroyäryin hintana samaa keskimääräistä äyrin hintaa, johon yhtiöveron hyvitys ja tuloveron vähimmäismäärä perustuvat. Vertailussa ei myöskään otettaisi huomioon harkitun tulon perusteella maksuunpantavaa kunnallis- ja kirkollisveroa. Vertailuveroon luettaisiin näin ollen se kunnallis- ja kirkollisvero, joka olisi maksuunpantava yhtiölle verotuslain 72 §:n 1 momentin 1—3 kohtien mukaan vahvistettavan tulon perusteella, kuitenkin niin, että kunnallis- ja kirkollisveron yhteismääräksi katsottaisiin 17 penniä veroäyriä. Myöskään kunnallis- ja kirkollisveron osalta ei veronkorotusta otettaisi huomioon vertailuveroa laskettaessa. Kansainvälinen veronhyvitys vähentäisi vertailuveroa myös kunnallisverotuksessa.

Yhtiön saamiin osinkoihin liittyvät yhtiöveron hyvitykset eivät vaikuta vertailuveron määrään, koska hyvityksen myöntäminen toteutettaisiin teknisesti soveltaen pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain säännöksiä. Menettely estää ketjuverotuksen synty-

8 §. Yhtiön vertailuvero voi olla tuloveron vähimmäismäärää suurempi. Sellaisena verovuonna, jona vertailuvero on vähimmäismäärää suurempi, syntyisi veroylijäämää. Veroyli-

jäämät otettaisiin huomioon seuraavina viitenä verovuotena kyseisten vuosien vertailuverojen lisäyksinä. Veroylijäämät toimitus näin ollen yhtiön tuloveron vähimmäismäärä -menetelmän tasausjärjestelmänä.

Pykälässä säädetään myös veroylijäämien käyttämisestä. Koska veroylijäämät otetaan huomioon vain rajoitetulta ajalta, ylijäämiä on käytettävä aikaisimmasta verovuodesta alkaen. Veroylijäämistä käytettäisiin määrä, jolla asianomaisen verovuoden tuloveron vähimmäismäärä ylittää vertailuveron.

9 §. Pykälä sisältää yhtiön tuloveron vähimmäismäärä -menetelmän keskeisen säännöksen. Säännöksen nojalla voitaisiin lisätä yhtiölle maksuunpantavaa valtion tuloveroa, jos yhtiön tuloveron vähimmäismäärä on suurempi kuin yhtiön vertailuvero, johon on lisätty verovuotta edeltäneiden viiden verovuoden käyttämättömät veroylijäämät. Yhtiön veroja maksuunpantaessa on siten laskettava tuloveron vähimmäismäärä ja vertailuvero. Jos vähimmäismäärä on vertailuveroa suurempi, on tutkittava viiden aikaisemman verovuoden veroylijäämät ja lisättävä käyttämättömät veroylijäämät vertailuveroon. Jos veroylijäämät eivät riitä tuloveron vähimmäismäärän kattamiseen, puuttuva määrä maksuunpantaisiin yhtiölle valtion tuloverona.

10 §. Säännös koskee veroylijäämien siirtymisen edellytyksiä yhtiöiden sulautuessa. Vastaanottavalla yhteisöllä olisi oikeus käyttää sulautuvan yhteisön käyttämättömät veroylijäämät, jos vastaanottava yhteisö taikka sen osakkaat tai jäsenet taikka yhteisö ja sen osakkaat ja jäsenet yhdessä ovat sen verovuoden, jonka ylijäämästä on kyse, alusta lukien omistaneet yli puolet sulautuvan yhteisön osakeista tai osuuksista. Vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankilla olisi kuitenkin aina oikeus käyttää sulautuvan osuuskunnan tai säästöpankin ne veroylijäämät, jotka ovat syntyneet sinä verovuonna, jona sulautuminen on tapahtunut tai kahtena sitä edeltäneenä verovuotena.

Veroylijäämien siirtymisen edellytykset vastaavat tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 7 §:ssä (535/82) säädettyjä edellytyksiä tappion siirtymisestä yhteisöjen sulaututtua.

4 luku. Erityisiä säännöksiä

11 §. Osinkoa jakavan yhtiön tulisi kalenterivuositain antaa lääninverovirastolle luettelo kultakin tilikaudelta maksamistaan osingoista ja niiden saajista. Luettelo vastaisi palkansaajista annettavaa vuosi-ilmoitusta. Asetuksessa säädetäisiin tarkemmin osingonjakajan vuosi-ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Vuosi-ilmoitukseen merkittäisiin saajittain kalenterivuoden aikana maksettu osinko, saajan nimi ja henkilö- tai liike- ja yhteisötunnus. Vuosi-ilmoitus korvaisi nykyisen osinkoverokirjamerkittelyn, ennakonpidätykseltä välttymiseksi vaadittavat selvitykset saajan verovapaudesta ja yritys muodosta, pidätys- ja osinkoverokirjamerkinnät sekä kahden kuukauden kuluessa osingonjaon päättymisestä annettavan vuosi-ilmoituksen osingonjaosta. Osingonsaajan tulisi osinkoa nostaessaan antaa yhtiölle vuosi-ilmoitusta varten tarvittavat tiedot.

12 §. Yhtiöveron hyvitys luettaisiin osingonsaajan hyväksi silloinkin, kun vastaava yhtiön vero on suorittamatta. Samaa menettelyä sovelletaan myös ennakonpidätyksiä hyväksi luettaessa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä tekee kuitenkin mahdolliseksi käyttää tahallisesti ja suunnitelmallisesti hyväksi osingonsaajille myönnettävää hyvitystä yhtiön veronmaksun laiminlyönnin yhteydessä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että osingonsaajat vastaisivat ilmeisissä väärinkäytöstilanteissa yhtiön veroista ja ennakoista. Osingonsaaja vastaisi osingonjaon perusteena olevalta verovuodelta yhtiölle määrätystä veroista ja niiden ennakoista saamaansa yhtiöveron hyvitystä vastaavalla määrällä, jos on ilmeistä, että osingonjaosta on päätetty olosuhteissa, joissa on syytä olettaa, että yhtiö ei maksa verojaan. Osingonsaajan vastuu rajoittuisi siten osingonsaajan hyväksi luetun yhtiöveron hyvityksen määrään.

Vastuuvelvollisuus toteutettaisiin oikaisemalla osingonsaajalle hyvityksen hyväksilukemisvuodelta maksuunpantuja veroja siten, että hyväksi luettua hyvitystä alennetaan vastuun määrällä. Menettely vastaisi verotuslain 82 a §:ssä tarkoitettua maksuunpanon oikaisumenettelyä. Ehdotettu kahden vuoden määräaika olisi kuitenkin laskettava 82 a §:ssä tarkoitettua myöhemmästä ajankohdasta lukien, koska lopullisesti maksamatta jäävät yhtiön verot eivät konkurssimenettelyn vaatiman ajan johdosta ole vielä tällöin tiedossa.

13 §. On mahdollista, että yhtiön osingonjakopäätös tehdään vasta säännönmukaisen verotuksen päättymisen jälkeen tai niin myöhään, ettei sitä voida ottaa huomioon yhtiön verotusta toimitettaessa. Verotuslain 82 §:n (74/87) nojalla verotus voidaan oikaista verovelvollisen vahingoksi, jos verovelvolliselle laskevurheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi taikka sen johdosta, että asiaa ei ole joltakin osalta tutkittu, on, hänen sitä aiheuttamattaan, jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä. Selvyyden vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös siitä, että yhtiön verotusta voidaan oikaista, jos yhtiön osingonjakopäätös on tehty niin myöhään, että verovuodelta jaettavaksi päätettyä osinkoa ei ole otettu huomioon yhtiön verovuoden verotuksessa.

14 §. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään ehdotetaan siirryttäväksi vuoden 1990 alusta lukien. Järjestelmää sovellettaisiin ensimmäisen kerran verotuksessa, joka toimitetaan mainitulta vuodelta. Ennen lain voimaantuloa päättyneeltä tilikaudelta jaettuun osinkoon lakia ei osingonsaajan verotuksessa kuitenkaan sovellettaisi. Siirtymävaiheen helpottamiseksi ehdotetaan, että veroylijääminä otettaisiin huomioon verovuodelta 1989 ja sen jälkeen syntyneet veroylijäämät. Tämä merkitsee sitä, että verovuodelta 1989 on lain säännöksiä soveltaen laskettava veroylijäämät, jos näillä ylijäämillä seuraavina vuosina on merkitystä vertailuveron lisäyksiä. Koska yhteisöverokanta vuonna 1989 on järjestelmässä oletettua korkeampi tämäkin merkitsee siirtymävaiheen ylimääräistä lievennystä.

1.2. Laki elinkeinotulon verottamisesta

5 § 3 kohta. Säännökseen sisältyy veronalaisten elinkeinotulojen esimerkkiluettelo. Sitä ehdotetaan täydennettäväksi yhtiöveron hyvitystä koskevalla maininnalla.

6 § 1 mom. 4 kohta. Säännöksen sanamuotoa on tarkistettu selvyysyistä. Yhtymän osakkaan yhtymästä saamaa voitto-osuutta ei ole syytä kutsua osingoksi. Tämän vuoksi säännöksen sanamuoto ehdotetaan tältä osin tarkistettavaksi.

6 § 1 mom. 5 kohta. Kotimaisen osakeyhtiön, osuuskunnan tai säästöpankin toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai säästöpankilta saamat osingot sekä osuuspääoman ja lisärahastosijoituksen korot eivät pääsääntöisesti ole olleet veronalaista tuloa. Yh-

tiöveron hyvitysjärjestelmässä säännös on ketjuverotuksen estämiseksi tarpeeton, joten se ehdotetaan kumottavaksi.

6 § 2 mom. Raha-, vakuutus- ja eläkelaitosten sekä arvopaperikauppiaitten veronalaista tuloa ovat kuitenkin 6 §:n 1 momentin 5 kohdasta poiketen olleet muusta kuin käyttöomaisuuteen kuuluvasta osakkeesta, osuudesta tai lisärahasijoituksesta saadut osingot ja korot. Koska puheena olevista osinkotuloista ei ole enää yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirryttäessä tarpeen säätää erikseen, säännös ehdotetaan kumottavaksi.

6 § 3 mom. Holdingyhtiöiden saamien osinko- ja korkotulojen veronalaisuudesta on säädetty erikseen. Koska poikkeussääntely ei yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä ole tarpeen, säännös ehdotetaan kumottavaksi.

18 § 4 kohta. Yhtiön jakamat osingot samoin kuin osuuskunnan maksamat osuuspääoman korot ovat olleet väliaikaisesti voimassa olevan säännöksen nojalla 60 prosenttisesti vähennykelpoisia valtionverotuksessa. Pysyvässä muodossaan säännös sisältää 40 prosenttisen vähennysoikeuden, jota sovellettaisiin vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa. Hyvitysjärjestelmään siirryttäessä osingon vähentämissäännös olisi kumottava.

27 §. Jaksottamissäännöksistä ehdotetaan tarpeettomina poistettaviksi maininnat osinkojen ja osuuspääoman korkojen vähentämistä.

61 § 2 mom. Pykälä menettää merkityksensä siihen perustuvien osinkovähennysoikeuksien määräaikojen päättyessä. 2 momentin säännös liittyy nykyiseen ketjuverotuskieltoon. Säännös ehdotetaan yhdenmukaisesti muiden nykyiseen osinkovähennysjärjestelmään sisältyvien ketjuverotuksen estämistä koskevien säännösten kanssa kumottavaksi.

1.3. Laki konserniavustuksesta verotuksessa

6 § 1 mom. Säännös liittyy elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 §:n 4 kohdan ja 61 §:n mukaisten osinkovähennysten laskemiseen, ja ehdotetaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä tarpeettomana kumottavaksi.

7 § 3 kohta. Säännökseen sisältyy viittaus elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momenttiin, joka ehdotetaan kumottavaksi. Tämän vuoksi säännöstä on tarkistettava teknisesti.

1.4. Maatilatalouden tuloverolaki

5 § 1 mom. Säännökseen sisältyy maatalouden veronalaisten tulojen esimerkkiluettelo. Sitä ehdotetaan täydennettäväksi yhtiöveron hyvitystä koskevalla maininnalla. Maatilatalouden harjoittajan omistamat osakkeet ja osuudet kuuluvat kuitenkin harvemmin maatilatalouteen.

1.5. Verotuslaki

78 a §. Kuntien aseman kannalta on otettava huomioon yhtiöveron järjestelmässä syntyvät niin sanotut aiheettomat veroäyrit. Yhtiön osinkona jakama voitto verotetaan yhtiön verotuksessa. Tällöin vahvistetaan myös veroäyrit. Osingonsaajan verotuksessa on veronalaista tuloa myös yhtiöveron hyvitys, jolloin osingonsaajan verotuksessa vahvistetaan uudestaan veroäyriä sellaisesta tulosta, josta vero maksetaan vain yhteen kertaan. Äyripohjalla verotuloja saavien veronsaajien asemaan vaikuttavina veroäyreinä tulisi kuitenkin käyttää vain näille tosiasiallisesti verotuloja kerryttävät veroäyrit. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kuntakohtaisesti laadittaisiin luettelo, josta edellä tarkoitetut niin sanotut aiheettomat veroäyrit on poistettu.

105 § 1 mom. Yhtiöveron hyvitys luettaisiin yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 5 §:n mukaan osingonsaajan hyväksi soveltaen verovelvolliselta ennakkoperintälain mukaan pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain säännöksiä. Verotuslain 105 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että hyvityksen hyväksilukeminen ei teknisesti tapahtuisi ennakonpidätystodistuksen vaan osinkoa jakavan yhtiön lääninverovirastolle antamassa vuosi-ilmoituksessa ilmoitettujen tietojen perusteella.

1.6. Veronkantolaki

18 c §. Yhtiöiden veroina kertyneet määrät tilitettäisiin niille veronsaajille, joille yhtiöt ovat verovelvollisia. Valtion tuloveroon lisättävä määrä tilitettäisiin ja tulotettaisiin valtiolle muun valtionveron joukossa. Osingonsaajan hyväksi luettuja hyvityksiä ei vähennettäisi yhtiöveron veronsaajilta edelleen tilitettäväksi niille veronsaajille, joille osingonsaajat ovat

verovelvollisia. Verovelvollisen kannalta kysymyksessä olisi ennakonpidätykseen rinnastuva, hänen hyväkseen luettava määrä, jota ei kuitenkaan voitaisi tilittää veronsaajille, koska ne jo olisi tilitetty tai tilitettäisiin yhtiön veroina.

Nykyinen tilitysjärjestelmä perustuu kertymän jakamiseen käyttäen jakosuhteina veronsaajien maksuunpanosuhteita. Näihin ei olisi sisällytettävä hyväksi luettuja hyvityksiä, koska vastaavia kertyneitä määriä ei olisi käytettävissä. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi veronkantolakiin lisättävässä uudessa säännöksessä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun yhtiöveron hyvitystä koskevan lain 11 §:n mukaan osinkoa jakavan yhtiön antamasta vuosi-ilmoituksesta säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Luonnos asetukseksi yhtiöveron hyvityksestä on esityksen liitteenä.

1.

Laki yhtiöveron hyvityksestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala

1 §

Osinkoa jakavan kotimaisen osakeyhtiön (*yhtiö*) ja yhtiöltä osinkotuloa saavan yleisesti verovelvollisen (*osingonsaaja*) valtion- ja kunnallisverotuksessa sovelletaan tätä lakia sen lisäksi mitä muualla on säädetty.

Tämän lain säännöksiä yhtiöstä sovelletaan myös osuuspääoman korkoa jakavaan kotimaiseen osuuskuntaan, lisärahastosijoitukselle korkoa maksavaan kotimaiseen säästöpankkiin ja osuuspankkiin sekä takuupääomalle korkoa maksavaan keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusyhdistykseen.

Tämän lain säännöksiä osingosta sovelletaan myös 2 momentissa tarkoitettuun korkoon.

Tämän lain säännöksiä osingonsaajasta so-

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa yhtiöveron hyvitystä koskevan lain voimaantulosäännöksessä mainituin poikkeuksin.

4. Säättämisjärjestys

Koska ehdotettuihin muutoksiin sisältyy säännöksiä, jotka merkitsisivät lisättyä veroa yhtiöille eräissä tapauksissa, ensimmäinen ja toinen lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavaa veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä. Esityksen muut lakiehdotukset olisi käsiteltävä siinä järjestyksessä kuin valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä on säädetty.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

velletaan myös niihin, jotka saavat 2 momentissa tarkoitettua korkoa, sekä tulo- ja varallisuusverolaissa tarkoitettua yhtymän osakkaaseen, jonka veronalaiseksi tuloksi yhtymän saama osinko ja 2 momentissa tarkoitettu korko tuloverotuksessa katsotaan.

2 §

Tätä lakia ei sovelleta tuloverotuksessa kokonaan tai osittain verovapaisiin yhteisöihin eikä näiltä saatuun osinkoon.

3 §

Hallituksella on oikeus kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtävissä sopimuksessa vastavuoroisesti sopia vieraan valtion kanssa yhtiöveron hyvityksen myöntämisestä rajoitetusti verovelvolliselle osingonsaajalle.

2 luku

Osingonsaajan verotus

4 §

Osingonsaajalla on yhtiöltä verovuonna saamansa osingon perusteella oikeus *yhtiöveron hyvitykseen*, joka vastaa 9/11 osingon määräästä.

Osingonsaajan veronalaiseksi tuloksi katsotaan yhtiöltä saadun osingon lisäksi osingonsaajan hyväksi luettava yhtiöveron hyvityksen määrä.

5 §

Yhtiöveron hyvitys luetaan osingonsaajan hyväksi soveltaen verovelvolliselta ennakkopereintälain mukaan pidätetyn ennakon käyttämistä koskevia verotuslain säännöksiä.

3 luku

Yhtiön verotus

6 §

Osinkoa jakavan yhtiön on suoritettava tuloveroa vähintään 9/11 verovuodelta jaettavaksi päätetyn osingon määräästä (*tuloveron vähimmäismäärä*).

Verotuslain 57 §:ssä tarkoitettuun peiteltyyn osinkoon sovelletaan mitä on yhtiön jaettavaksi päätetystä osingosta säädetty.

7 §

Laskettaessa onko yhtiön vero vähintään tuloveron vähimmäismäärän suuruinen, otetaan huomioon se valtion-, kunnallis- ja kirkollisvero, joka yhtiölle verotuslain 72 §:n 1 momentin 1—3 kohdan mukaan vahvistettavan tulon perusteella olisi tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetussa laissa tarkoitettun tappion vähentämisen jälkeen maksuunpantava (*vertailuvero*). Kunnallis- ja kirkollisveron yhteismääräksi katsotaan kuitenkin 17 penniä veroäyriältä. Veronkorotusta ei oteta huomioon eikä vertailuveroon lueta Suomessa suoritettavasta verosta vähennettävää vieraassa valtiossa suoritettun veron määrää.

8 §

Jos yhtiön verovuoden vertailuvero on tuloveron vähimmäismäärää suurempi, erotus (*verovuoden veroylijäämä*) otetaan huomioon yhtiön vertailuveron lisäyksenä seuraavina verovuosina siten kuin 2 momentissa säädetään.

Jos yhtiön verovuoden vertailuvero on tuloveron vähimmäismäärää pienempi, veroylijäämät otetaan huomioon viideltä verovuotta edeltäneeltä verovuodelta aikaisimmasta vuodesta alkaen, kunnes vertailuvero on tuloveron vähimmäismäärän suuruinen.

9 §

Jos vertailuvero on veroylijäämien huomioon ottamisen jälkeen tuloveron vähimmäismäärää pienempi, puuttuva määrä (*täydennysvero*) maksuunpannaan yhtiölle valtion tuloverona.

10 §

Yhteisöjen sulaututtua vastaanottavalla yhteisöllä on oikeus käyttää sulautuvan yhteisön käyttämättömät veroylijäämät, jos vastaanottava yhteisö taikka sen osakkaat tai jäsenet taikka yhteisö ja sen osakkaat tai jäsenet yhdessä ovat sen verovuoden alusta lukien, jonka ylijäämästä on kysymys, omistaneet yli puolet sulautuvan yhteisön osakkeista tai osuuksista. Vastaanottavalla osuuskunnalla tai säästöpankilla on kuitenkin aina oikeus käyttää sulautuvan osuuskunnan tai säästöpankin ne veroylijäämät, jotka ovat syntyneet sinä verovuonna, jona sulautuminen on tapahtunut tai kahtena sitä edeltäneenä verovuonna.

4 luku

Erityisiä säännöksiä

11 §

Osinkoa jakavan yhtiön on annettava kalenterivuoden aikana maksamistaan osingoista vuosi-ilmoitus sille lääninverovirastolle, jonka virka-alueella yhtiön kotipaikka on. Vuosi-ilmoituksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

12 §

Jos osinkoa jakava yhtiö on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, osingonsaaja vastaa osingonjaon perusteena olevalta verovuodelta yhtiölle määrätyistä veroista ja niiden ennakkoista saamaansa yhtiöveron hyvitystä vastaavalla määrällä, jos on ilmeistä, että osingonjaosta on päätetty olosuhteissa, joissa on ollut syytä olettaa, että yhtiö ei maksa verojaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vastuu toteutetaan oikaisemalla maksuunpano osingonsaajan vahingoksi noudattaen soveltuvin osin, mitä verotuslain 82 a §:ssä on säädetty mak-

suunpanon oikaisusta. Oikaisu on tehtävä viimeistään kahden vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jonka aikana yhtiön maksamatta jääneiden verojen määrä on lopullisesti todettu.

13 §

Jos yhtiön osingonjakopäätös on tehty niin myöhään, että verovuodelta jaettavaksi päätetty osinkoa ei ole otettu huomioon yhtiön verovuoden verotusta toimitettaessa, yhtiön verotusta voidaan oikaista siten kuin verotuslain 82 §:ssä on säädetty.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Osingonsaajan verotuksessa lakia ei sovelleta ennen sen voimaantuloa päättyneeltä tilikaudelta jaettuun osinkoon.

Lain 8 §:ssä tarkoitettuina veroylijääminä otetaan huomioon verovuodelta 1989 ja sen jälkeen syntyneet ylijäämät.

2.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, 2 ja 3 momentti, 18 §:n 4 kohta sekä 61 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 5 kohta 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa (825/83) ja 2 ja 3 momentti sekä 18 §:n 4 kohta 3 päivänä marraskuuta 1978 annetussa laissa (821/78), sekä

muutetaan 5 §:n 3 kohta, 6 §:n 1 momentin 4 kohta ja 27 §, näistä 6 §:n 1 momentin 4 kohta sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot yhtiöveron hyvitys mukaan lukien,

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

4) erillisenä verovelvollisena verotettavasta kuolinpesästä saatu osuus kuolinpesän tulosta, eikä yhtiön osakkaan hänen veronalaiseksi tulokseen katsotun tulo-osuuden ohella hänen saama voitto-osuus yhtiöstä, eikä, mitä ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän Suomessa

asuva osakas on saanut osuutena ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän tulosta siltä osin kuin yhtiö tai kuolinpesä on velvollinen suorittamaan mainitusta tulosta veroa täällä, eikä

27 §

Ylijäämänpalautukset vähennetään sen verovuoden tuotoista, jolta ne jaetaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin niin, että lain 6 §:n 1 momentin 5 kohtaa sekä 2 ja 3 momenttia sovelletaan osinkoon, joka on jaettu ennen lain voimaantuloa päättyneeltä tilikaudelta.

3.

Laki**konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan konserniavustuksesta verotuksessa 21 päivänä marraskuuta 1986 annetun lain (825/86) 6 §:n 1 momentti, sekä
muutetaan 7 §:n 3 kohta näin kuuluvaksi:

7 §

Edellytyksenä avustuksen käsittelemiselle konserniavustuksena on lisäksi:

3) ettei antaja eikä saaja ole elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa tarkoitettu raha-, vakuutus- tai eläkelaitos.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki**maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 5 §:n 1 momentin 13 kohta, sellaisena kuin se on 15 päivänä kesäkuuta 1973 annetussa laissa (509/73), sekä
lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 14 kohta seuraavasti:

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja maatalouden verovuoden veronalaisia tuloja ovat muun ohessa:

13) verovelvollisen ja hänen perheensä tilalla olevan asunnon asuntotulo asuntotulon verottamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (505/73) säädetyllä tavalla; sekä

14) maatilatalouteen kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot ja korot yhtiöveron hyvitys mukaan lukien.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

5.

Laki**verotuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 105 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (313/1982), sekä
lisätään lakiin uusi 78 a § seuraavasti:

78 a §

Veroäyrien määristä laaditaan vuosittain kuntakohtainen luettelo, johon ei oteta niitä veroäyriä, joiden perusteella vero lain tai

kansainvälisen sopimuksen nojalla jätetään maksuunpanematta tai sitä ei veronkantolaissa säädetyissä tapauksissa tilitetä kunnille, seurakunnille tai kansaneläkelaitokselle.

105 §

Saadakseen lukea maksettavakseen pantavan veron ja kansaneläkevakuutusmaksun lyhenykseksi ennakkoperintälain mukaan ennakkona pidätetyt määrät verovelvollisen tulee, jollei verohallitus toisin määrää, liittää veroilmoituksensa saamansa pidätystodistukset. Yhtiöveron hyvityksestä annetussa laissa tarkoitettu hyvitys luetaan hyvitykseen oikeutetun

osingonsaajan hyväksi saman lain 11 §:ssä tarkoitettussa vuosi-ilmoituksessa ilmoitettujen tietojen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

6.

Laki**veronkantolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 11 päivänä elokuuta 1978 annettuun veronkantolakiin (611/78) uusi 18 c § seuraavasti:

18 c §

Edellä 16—18 b §:ssä tarkoitetuissa tilityksissä sovellettaviin maksuunpanosuhteisiin ei sisällytetä yhtiöveron hyvityksestä annetussa laissa tarkoitettuja osingonsaajien hyväksi luetuja yhtiöveron hyvityksiä.

Veronsaajien maksuunpano-osuuksista yhtiöveron hyvitysten johdosta tehtävät vähennykset saadaan, kun kunkin verovelvollisen

hyväksi luettu yhtiöveron hyvitys jaetaan tämän maksettavaksi pantujen verojen suhteessa ja näin saadut määrät lasketaan veronsaajittain yhteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan verovuodelta 1990 tehtävästä maksuunpanotilityksestä alkaen.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

2.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/68) 6 §:n 1 momentin 5 kohta, 2 ja 3 momentti, 18 §:n 4 kohta sekä 61 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 5 kohta 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa (825/83) ja 2 ja 3 momentti sekä 18 §:n 4 kohta 3 päivänä marraskuuta 1978 annetussa laissa (821/78), sekä

muutetaan 5 §:n 3 kohta, 6 §:n 1 momentin 4 kohta ja 27 §, näistä 6 §:n 1 momentin 4 kohta sellaisena kuin se on mainitussa 4 päivänä marraskuuta 1983 annetussa laissa, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot, 6 §:ssä säädetyin poikkeuksin,

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot *yhtiöveron hyvitys mukaan lukien,*

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

4) erillisenä verovelvollisena verotettavasta *yhtymästä tai* kuolinpesästä saadut osingot tai osuudet, ei myöskään, mitä ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän Suomessa asuva osakas on saanut *osinkona* tai osuutena ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän tulosta siltä osin kuin yhtiö tai kuolinpesä on velvollinen suorittamaan mainitusta tulosta veroa täällä,

4) erillisenä verovelvollisena verotettavasta kuolinpesästä *saatu osuus kuolinpesän tulosta, eikä yhtiön osakkaan hänen veronlaiseksi tuloksi katsotun tulo-osuuden ohella hänen saama voitto-osuus yhtymästä, eikä,* mitä ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän Suomessa asuva osakas on saanut osuutena ulkomaisen yhtiön tai kuolinpesän tulosta siltä osin kuin yhtiö tai kuolinpesä on velvollinen suorittamaan mainitusta tulosta veroa täällä, *eikä*

(5 kohta kumotaan)

5) *kotimaisen osakeyhtiön, osuuskunnan tai säästöpankin kotimaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai säästöpankilta saamat osingot sekä osuuspääoman ja lisärahastosijoituksen korot jäljempänä säädetyin poikkeuksin, eikä*

(2 ja 3 mom. kumotaan)

Raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä arvopaperikauppiaan veronalaista tuloa ovat muusta kuin käyttöomaisuuteen kuuluvasta osakkeesta, osuudesta tai lisärahastosijoituksesta saadut osingot ja korot.

Muun kuin 2 momentissa tarkoitetun kotimaisen osakeyhtiön ja osuuskunnan, jonka

Voimassa oleva laki

Ehdotus

pääasiallinen toiminta käsittää arvopapereiden omistamista ja hallintaa taikka jonka toimintansa harjoittaman muun liiketoiminnan vähäisyyden johdosta on tosiasiallisesti verrattavissa pääasiallisesti arvopapereiden omistamista ja hallintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan toimintaan, toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai säästöpankilta saamista osingoista ja osuuspääoman tai 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun lisärahoitussijoituksen koroista on verosta vapaata tuloa vain osakeyhtiön tai osuuskunnan samalta vuodelta jakamia osinkoja ja osuuspääoman sekä lisärahoitussijoituksen korkoja vastaava määrä. Jos jaettujen osinkojen tai osuuspääoman taikka lisärahoitussijoituksen korkojen määrä on vähintään 80 prosenttia saatujen osinkojen ja osuuspääoman sekä lisärahoitussijoituksen korkojen määrästä taikka jos kysymyksessä on sellainen osakeyhtiö tai osuuskunta, joka huolehtii liiketoimintaa harjoittavan konsernin organisaatiosta, rahoituksesta, ostoista tai muista tämänkaltaisista yhteisistä tehtävistä konsernin lukuun, tahi joka toimii maan elinkeinoelämän kannalta tärkeänä pidettävän teollisuuden kehittämiseksi ja sen investointien edistämiseksi sijoittamalla varojaan tällaisiin yrityksiin tai niiden osakkeisiin tai osuuksiin, ei saatuja osinkoja ja osuuspääoman sekä lisärahoitussijoituksen korkoja kuitenkaan lueta osaksikaan veronalaiseksi tuloksi. Valtiovarainministeriö päättää osakeyhtiön tai osuuskunnan hakemuksesta, onko se edellä tarkoitettu maan elinkeinoelämän kannalta tärkeänä pidettävä teollisuuden kehittämiseksi ja sen investointien edistämiseksi toimiva yhteisö. Ennen päätöksen tekemistä valtiovarainministeriön on hankittava teollisuuden kehittämislautakunnan lausunto.

18 §

Vähennyskelpoisia ovat myös:

4) valtionverotuksessa 40 prosenttia osakeyhtiön jakamasta osingosta tai osuuskunnan jakamasta osuuspääoman korosta taikka säästöpankin ja osuuspankin lisärahoitussijoitukselle maksamasta korosta, joista on vähennetty 6 §:n 5 kohdassa tarkoitetut verovapaat osingot ja korot.

(4 kohta kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §.

Osingot, osuuspääoman korot ja ylijäämänpalautukset vähennetään sen verovuoden tuotoista, jolta ne jaetaan.

27 §

Ylijäämänpalautukset vähennetään sen verovuoden tuotoista, jolta ne jaetaan.

61 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vähennettävään määrään ei lueta 6 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja verovapaita osinkoja ja korkoja.

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin niin, että lain 6 §:n 1 momentin 5 kohtaa sekä 2 ja 3 momenttia sovelletaan osinkoon, joka on jaettu ennen lain voimaantuloa päättyneeltä tilikaudelta.

3.

Laki**konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan konserniavustuksesta verotuksessa 21 päivänä marraskuuta 1986 annetun lain (825/86) 6 §:n 1 momentti, sekä muutetaan 7 §:n 3 kohta näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 §:n 4 kohdan sekä 61 §:n mukaisten vähennysten määrää laskettaessa otetaan saatu konserniavustus vähennyksenä samalla tavalla huomioon kuin mainitun lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiset verovapaat osingot ja osuuspääoman korot.

6 §

(1 mom. kumotaan)

7 §

Edellytyksenä avustuksen käsittelemiselle konserniavustuksena on lisäksi:

3) ettei antaja eikä saaja ole elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu raha-, vakuutus- tai eläkelaitos.

3) ettei antaja eikä saaja ole elinkeinotulon verottamisesta *annetussa laissa* tarkoitettu raha-, vakuutus- tai eläkelaitos.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

4.

L a k i**maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 5 §:n 1 momentin 13 kohta, sellaisena kuin se on 15 päivänä kesäkuuta 1973 annetussa laissa (509/73), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 14 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja maatalouden verovuoden veronalaisia tuloja ovat muun ohessa:

13) verovelvollisen ja hänen perheensä tilalla olevan asunnon asuntotulo asuntotulon verotamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (505/73) säädettyllä tavalla.

13) verovelvollisen ja hänen perheensä tilalla olevan asunnon asuntotulo asuntotulon verotamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (505/73) säädettyllä tavalla; *sekä*

14) *maatilatalouteen kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot ja korot yhtiöveron hyvitys mukaan lukien.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

5.

L a k i**verotuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 105 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (313/1982), sekä

lisätään lakiin uusi 78 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

78 a §

Veroöyrien määristä laaditaan vuosittain kuntakohtainen luettelo, johon ei oteta niitä veroöyryjä, joiden perusteella vero lain tai kansainvälisen sopimuksen nojalla jätetään maksuunpanematta tai sitä ei veronkantolaissa säädettyissä tapauksissa tilitetä kunnille, seurakunnille tai kansaneläkelaitokselle.

Voimassa oleva laki

105 §

Saadakseen lukea maksettavakseen pantavan veron ja kansaneläkevakuutusmaksun lyhen-nykseksi ennakkoperintälain mukaan ennakko-na pidätetyt määrät verovelvollisen tulee, jollei verohallitus toisin määrää, liittää veroilmoituk-seensa *verokirjansa ja muut* saamansa pidätys-todistukset.

Ehdotus

105 §

Saadakseen lukea maksettavakseen pantavan veron ja kansaneläkevakuutusmaksun lyhen-nykseksi ennakkoperintälain mukaan ennakko-na pidätetyt määrät verovelvollisen tulee, jollei verohallitus toisin määrää, liittää veroilmoituk-seensa saamansa pidätystodistukset. *Yh-tiöveron hyvityksestä annetussa laissa tarkoi-tettu hyvitys luetaan hyvitykseen oikeutetun osingonsaajan hyväksi saman lain 11 §:ssä tar-koitetussa vuosi-ilmoituksessa ilmoitettujen tie-tojen perusteella.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuk- sessa.

Asetus yhtiöveron hyvityksestä

Valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään yhtiöveron hyvityksestä päivänä kuuta 198 annettun lain (/) 11 §:n nojalla:

1 §

Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu vuosi-ilmoitus on annettava osingon maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Vuosi-ilmoituksesta tulee käydä ilmi

1) verovuodelta jaettavaksi päätettyjen osinkojen yhteismäärä;

2) vuoden loppuun mennessä nostamatta jääneiden osinkojen määrä;

3) yleisesti verovelvollisten osingonsaajien nimet ja henkilö- tai liike- ja yhteisötunnukset sekä osingonsaajina olevien yhteisöjen kotipaikat;

4) selvitys rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista sen mukaan kuin lähdeveroasetuksessa määrätään;

5) kullekin osingonsaajalle maksetun osingon määrä sekä rajoitetusti verovelvolliselta perityn lähdeveron määrä.

Vuosi-ilmoitus on annettava verohallituksen valmistamaa lomaketta käyttäen tai verohallituksen hyväksymässä muodossa koneellisella tietovälineellä.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

